

PEDERSENOV KLINAC

Prvi deo

1.

Veliki Hans je viknuo, te sam izašao. Štala je bila mračna, ali sunce je peklo po snegu. Hans je nosio nešto iz jasala. Viknuo sam, ali Veliki Hans nije čuo. Ušao je u kuću s tim što je nosio pre no što sam stigao do stepenica.

Bio je to Pedersenov klinac. Hans ga je smestio na kuhinjski sto kao da je komad šunke i pristavio lonac. Nije ništa govorio. Pretpostavljam da je zaključio kako je dovoljno buke napravio jedan uzvik iz jasala. Keva je petljala oko dečakove odeće koja je bila ukrućena od leda. Svaki izdah bio joj je praćen jednim „uh“. Kad je napunio lonac, Hans je rekao:

Donesi malo snega i pozovi čaleta.

Zašto?

Donesi malo snega.

Uzeo sam veliku kofu ispod sudopere i lopatu pored šporeta. Trudio sam se da ne žurim i niko nije ništa rekao. Na tremu je bilo nanosa po obodu, te sam malo zahvatio odatle. Kad sam vratio kofu, Hans je rekao:

Tu ima ugljene prašine. Donesi još.

Malo uglja neće da škodi.

Donesi još.

Ugalj greje.

Nije dovoljno. Zaveži i idi po čaleta.

Keva je bila razvila testo na stolu tamo gde je Hans spustio Pedersenovog klinca kao nadev. Dečakova odeća je uglavnom bila na podu gde samo što nije stvorila baru. Hans je počeo da mu trlja lice snegom. Keva je prestala s pokušajima da skine stvari s njega i prosto stala pokraj stola, šaka udaljenih od tela kao da su vlažne, najpre zureći u Velikog Hansa, a potom u klinca.

Idi.

Zašto?

Rekao sam ti.

Mislim na čaleta...

Znam na šta misliš. Idi.

Pronašao sam kartonsku kutiju od kondenzovanog mleka i lopatom je napunio snegom. Bila je premala, kao što sam pretpostavio. Pronašao sam još jednu s dronjcima i starim sunderom koje sam izbacio. Od Kembelove supe. I nju sam napunio ostatkom nanosa. Sneg

će se otopiti kroz dno kutija, ali nisam mario za to. Klinac je sad bio nag. Bilo mi je drago što je moj veći.

Izgleda kao bolesno prasence.

Zaveži i idi po ćaleta.

Spava.

Aha.

Ne voli da ga bude.

Znam. Zar mi to nije poznato koliko i tebi? Idi po njega.

Šta će ti on?

Trebaće nam njegov viski.

To on može lako da sredi. Kao što sređuje tu pukotinu na svom licu. Ako je uopšte išta ostalo.

Lonac je pištao.

Šta ćemo sa ovim?, pitala je keva.

Čekaj, Hed. Hoću sad da ideš. Dosta mi je priče. Idi, čuješ?

Šta ćemo s njima? Sve je mokro, rekla je.

Otišao sam da probudim matorog. Nije voleo da ga dižu iz kreveta. Bio je previše čvrst i dubok, taj njegov san. Bolelo ga je uvo za Pedersenovog klinca, baš kao i mene. Pedersenov klinac je bio običan klinac. Nije imao nikakvu težinu. Ne onako kao ja. I matori će pobesneti, nemoćan da vidi, kad dođe odande gde je spavao. Zaključio sam da mrzim Velikog Hansa, mada to nije bilo ništa novo za mene. U tom trenutku sam mrzeo Velikog Hansa jer sam razmišljao o tome kako će ćale treptati očima na mene – kao da sam sunce koje se odbija od sneg i peče da bi ga oslepelo. Oči su mu bile stare i nikad nisu dobro videle, ali obasjane viskijem sevale bi na moju buku, pocrveneale bi i razjarivale bi ga. Zaključio sam da mrzim i Pedersenovog klinca, koji umire u našoj kuhinji, a ja sam odsutan i ne mogu da gledam, umire samo da bi udovoljio Hansu i prisiljava me da idem škripavim stepenicama i hodnikom na promaji, dok ćale hrče i šišti, sklupčan s kraja pod prekrivačima poput balege prekrivene snegom. Ah, neće on mariti za Pedersenovog klinca. Neće mariti da ga probude samo da bi dao malo svog pića nekom balavcu i pritom možda izgubio jedno od svojih skrovišta. To bi ga dovoljno ražestilo da je trezan. Pokušao sam da ne žirim iako je bilo hladno i iako je Pedersenov klinac bio u kuhinji.

Bio je skroz zatrpan, kao što sam i mislio. Čušnuo sam ga u rame i pozvao. Mislim da je čuo svoje ime. Ono je zaustavilo hrkanje, ali nije se pomerio, samo se malo okrenuo kad sam ga čušnuo. Prekrivači su skliznuli niz njegov žgoljavi vrat, te sam mu ugledao glavu, čupavu kao maslačak kad sazri, ali lice mu je bilo okrenuto prema zidu – na malteru je bila bleđa senka njegovog nosa – i pomislio sam: pa, sad ne izgledaš baš kao nasilna pijana svinja. Nisam bio siguran da li i dalje spava. Prepredeni kućkin sin. Čuo je da ga dozivam. Prodrmao sam ga malo jače i bio nešto bućniji. Čaaaleeeee, ej, rekao sam.

Naginjao sam se skroz preko kreveta. Dobro sam znao. Uvek je spavao blizu zida, pa ste morali da se nagingjete da doprete do njega. O, bio je pametan. To vas je odbijalo. Dobro sam znao, ali mislio sam na Pedersenovog klinca golog, ko od majke rođenog, u svem onom

testu. Uzmakao sam kad je podigao ruku, ali mi je ona očešala vrat sa strane, zbog čega su mi oči zasuzile, te sam se odmakao da se iskašljem. Čale je ležao na boku, gledao me, namigivao, a šaka koja je me udarila završila je kao pesnica u jastuku.

Gubi se odavde.

Nisam ništa rekao – grlo mi nije bilo čisto – ali posmatrao sam ga. Bio je kao konj kome nije zgodno prići otpozadi. Ipak je bolje što me je udario. Bio je ogorčen kad promaši.

Gubi se odavde.

Poslao me je Veliki Hans. Rekao je da te probudim.

Nek se nosi Veliki Hans. Gubi se odavde.

Pronašao je Pedersenovog klinca pored jasala.

Gubi se.

Čale je povukao prekrivače. Oblizivao je usta.

Klinac se smrznuo kao pumpa. Hans ga trlja snegom. Doneo ga je u kuhinju.

Pedersena?

Ne, čale. Pedersenovog klinca. Klinca.

Nema šta d' ukrade iz jasala.

Nije krao, čale. Samo je ležao tamo. Hans ga je zatekao smrznutog. Tamo je bio kad ga je Hans našao.

Čale se nasmejao.

Nisam ič sakrio u jasle.

Ne razumeš, čale. Pedersenov klinac. Klinac...

O, razumem ja to vrlo dobro.

Čale je podigao glavu, razjaren, a zubima je grickao mesto gde je svojevremeno puštao bradu.

Vrlo dobro razumem. Znaš da ne želim da vidim Pedersena. Tog drkadžiju. Zašto bih? Tog bajnog farmera. Zbog čega je došao, a? Dođavola, odlazi. I ne vraćaj se. Saznaj nešto, jebote. Ti si budala. I ti i Hans. Pedersen. Taj drkadžija. Taj bajni farmer. Ne vraćaj se. Napolje. Sranje. Napolje. Napolje napolje.

Vikao je, teško disao i stiskao pesnicu na jastuku. Imao je dugačke crne malje na zglobu. Uvijale su se oko manžetne pidžame.

Veliki Hans me je naterao da dođem. Veliki Hans je rekao...

Nek se nosi Veliki Hans. On je čak i veće govno od tebe. Debelo takođe, budalo, a? Nje-ga sam naučio, dođavola, i tebe ću naučiti. Napolje. Hoćeš da bacim nokšir?

Krenuo je da ustaje, pa sam izašao i zalupio vratima. Počeo je da uviđa da je previše besan da bi spavao. Tad je bacao stvari. Jednom prilikom je krenuo za Hansom i izručio nokšir iznad gelendera. Prethodno se israo u njega. Hans je uzeo sekiru. Nije čak našao za shodno da se obriše i rasekao je deo čaletovih vrata pre no što je stao. Možda ne bi otišao toliko daleko da čaleta nije obuzeo napad smeha od kog se kuća tresla. Taj nokšir bi skroz oraspoložio čaleta – kad god bi pomislio na njega. Ja sam oduvek osećao kako ta misao postoji u obojici i komeša se u njihovim nedrima kao smeh ili režanje, željno da se izbavi poput neke životinje. Čuo sam kako čale psuje sve vreme dok silazi.

Hans je bio postavio peškire koji su se pušili preko dečakovih grudi i stomaka. Utrljavao mu je sneg na noge i stopala. Voda od snega i peškira slila se s klinca na sto gde je bilo testo i ono je postalo rastegljivo, lepilo mu se za leđa i zadnjicu.

Neće da se probudi?

A tvoj čale?

Bio je budan kad sam otišao.

Šta je rekao? Da li si uzeo viski?

Rekao je nek se nosi Veliki Hans.

Ne pravi se pametan. Da li si ga pitao za viski?

Aha.

I?

Rekao je nek se nosi Veliki Hans.

Ne pravi se pametan. Šta će uraditi?

Najverovatnije nastaviti da spava.

Najbolje bi bilo da doneseš taj viski.

Idi ti. Uzmi sekiru. Čale je prestravljen od sekira.

Slušaj me, Jorge, dosta mi je tvog bezobrazluka. Ovaj klinac se gadno smrzao. Ako mu ne dam malo viskija, može da umre. Hoćeš da klinac umre? Hoćeš? Pa, idi čaletu i donesi taj viski.

Čaleta baš briga za klinca.

Jorge.

Pa stvarno. Uopšte ga nije briga, a ni ja ne želim razbijenu glavu. NJega briga, a ja ne želim njegova govna po sebi. Baš ga briga za sve. Zanima ga samo njegov viski i ta suva pukotina na njegovom licu. Da se napije kao svinja – to on želi. Ništa drugo ga ne zanima. Ništa. Pa ni Pedersenov klinac. Taj drkadžija. Ni klinac.

Uzeću alkohol, rekla je keva.

Dobro sam isprovocirao Velikog Hansa. Bio sam spreman da skočim, ali kad je keva rekla da će doneti viski, to ga je iznenadilo koliko i mene i otrčao je. Keva nikad nije prilazila matorom kad je spavao da se otrezni. Više ne. Godinama tako. Svakog jutra kad se umivala prvo je videla ožiljak na bradi gde ju je posekao kramponom na čizmi i možda ga je zamisljala kako je ponovo podiže dok prljava čarapa iskače u letu. Verovatno joj je bilo gotovo podjednako lako da se seti toga kao što se Veliki Hans sećao kako se prihvatio sekire dok je još bio umazan kiselim žutim sadržajem čaletove utrobe.

Ne, nećeš, rekao je Veliki Hans.

Da, Hanse, ako je potreban, rekla je keva.

Hans je odmahnuo glavom, ali ni on ni ja nismo pokušali da je zaustavimo. Da jesmo, neko od nas dvojice bi morao da ide umesto nje. Hans je i dalje trljao klinca snegom... trljao... trljao.

Doneću još snega, rekao sam.

Uzeo sam kofu i lopatu i izašao na trem. Ne znam gde je keva otišla. Mislio sam da je otišla gore i očekivao sam da je čujem. Iznenadila je Hansa kao i mene kad je rekla da će otići, a onda ga je ponovo iznenadila kad se vratila sasvim brzo, što je sigurno učinila jer,

kad sam ušao sa snegom, ona je bila tamo s bocom na čijoj su nalepnici bila tri bela pera i Hans ju je ljutito držao za grlo. O, ponašao se neobično i obazrivo, pipajući po fioci i držeći bocu poput zmije u skroz ispruženoj ruci. Bio je strašno ljut jer je mislio da će majka uraditi nešto veliko, čak nešto herojsko, naročito za sebe – znam ga... znam ga... ponekad smo isto osećali – dok keva uopšte nije razmišljala o tome, ni o čemu sličnom. Nije postojao način da vratimo milo za drago. To nije bilo kao kad vas prevare na vašaru. Uvek pokušavaju, pa morate to da očekujete. Sad je Hans dao kevi nešto svoje – obojica smo to učinili kad smo pomislili da ide pravo čaletu – nešto dragoceno, komad boljeg osećaja; ali pošto nije znala da smo joj to dali, nije postojao jednostavan način da ga povratimo.

Hans je najzad pocepao foliju i odvrnuo zatvarač. Iznervirao se i zato što smo samo na jedan način mogli da shvatimo šta je uradila. Keva je pronašla jedno od čaletovih skrovišta. Pronašla ga je i nije rekla ni reč dok smo Hans i ja tragali i tragali kao i uvek tokom čitave zime, svake zime od proleća kad je Hans došao, a ja pogledao u poljski klozet i našao prvu. Čale je bio vešt u sakrivanju. Znao je da tražimo i uživao je u tome. Ali sad keva. Najverovatnije ju je slučajno pronašla, ali nije rekla ništa i nismo znali koliko je to davno bilo niti koliko je drugih flaša pronašla jer nije ništa govorila. Čale će sigurno saznati. Ponekad se činilo da ne sazna jer ih je toliko dobro sakrivao da ni sam nije mogao da ih pronađe ili zato što je gledao i ništa nije našao, pa je zaključio da ih naposljetku nije ni sakrio ili da ih je popio. Ali za ovu će saznati jer smo je koristili. I budali je bilo jasno šta se dešava. Ako sazna da ju je keva pronašla – loše nam se piše. Ponosio se svojim sakrivanjem. Jedino se time ponosio. Pretpostavljam da je zavrtavanje Hansa i mene iziskivalo truda. Kevu nije smatrao kadrom za bog zna šta. Nije je smatrao kadrom ni za šta. I ako sazna – da je žena to uradila – loše nam se piše.

Hans je sipao malo u čašu.

Stavićeš još peškira preko njega?

Ne.

Zašto? To mu je potrebno, nešto toplo uz kožu, zar ne?

Ne tamo gde se dobro smrztio. Toplota je loša za promrzline. Zato sam mu stavio peškire samo na grudi i stomak. Mora polako da se otapa. Trebalo bi to da znaš.

Boje na peškirim su se izmenile.

Keva je zavukla nožni prst u dečakovu odeću.

Šta ćemo sa ovim?

Veliki Hans je počeo da sipa viski u dečakova usta, ali usta su mu se napunila a da mu ništa nije skliznulo niz grlo i za sekund je počeo da mu kaplje s brade.

Evo, pomozi mi da ga uspravim. Moram da mu držim usta otvorena.

Nisam želeo da ga dotaknem i nadao sam se da će keva to učiniti, ali ona je i dalje gledala u dečakovu odeću nagomilanu na podu i baricu vode pokraj nje, ne pomakavši se.

Hajde, Jorge.

U redu.

Diži, ne guraj... diži.

U redu, dižem.

Uhvatio sam ga za ramena. Glava mu se skljojala. Usta su mu se otvorila. Koža na vratu bila mu je zategnuta. Sav je bio hladan.

Drži mu glavu uspravno. Ugušiće se.

Usta su mu otvorena.

Grlo mu je zatvoreno. Ugušiće se.

Svakako će se ugušiti.

Drži mu glavu uspravno.

Ne mogu.

Nemoj tako da ga držiš. Stavi ruke oko njega.

Pa pobogu.

Sav je bio hladan. Pažljivo sam ga obgrlio. Hans je držao prste u dečakovim ustima.

Sad će se sigurno ugušiti.

Zaveži. Samo ga drži kako sam ti rekao.

Sav je bio hladan i vlažan. Držao sam ruku iza njegovih leđa. Stvarno je bio kao mrtav.

Malo mu nagni glavu unazad... ne previše.

Bio je hladan i sluzav. Sigurno je bio mrtav. Imali smo mrtvaca u kuhinji. Sve vreme je bio mrtav. Kad ga je Hans doneo, bio je mrtav. Nisam video da diše. Bio je strašno žgoljav, rebra su mu štrčala. Spremali smo ga za pečenje. Hans ga je prelivao mašću. Ja sam držao ruku oko njega ne bi li stajao uspravno. Bio je mrtav, a ja sam ga držao. Osećao sam kako mi mišići poskakuju.

Pa pobogu.

On *jeste* mrtav. *Jeste*.

Ti si ga ispustio.

Mrtav?, pitala je keva.

Mrtav je. Osećam. Mrtav je.

Mrtav?

Imaš li ti imalo pameti? Pustio si da mu glava udari u sto.

Da li je mrtav? Da li je mrtav?, pitala je keva.

Pa pobogu, ne, još ne, još nije mrtav. Vidi šta si uradio, Jorge, viski je svuda unaokolo.

On *jeste* mrtav. *Jeste*.

Sad nije. Još nije. Prestani da vičeš i drži ga.

Ne diše.

Diše, *diše*. Drži ga.

Neću. Neću da držim nikakvog mrtvaca. Ti ga drži ako hoćeš. Isprskaj ga viskijem ako hoćeš. Uradi šta god hoćeš. Ja neću. Neću da držim nikakvog mrtvaca.

Ako je mrtav, rekla je keva, šta ćemo sa ovim?

Jorge, dođavola, vraćaj se ovamo...

Sišao sam do jasala gde ga je Veliki Hans pronašao. U snegu su se i dalje videli udubljenja i neki otisci preko kojih vetar nije naneo sneg. Sigurno je klinac bio napolju na nogama, tako su se gegale. Video sam mesto na kom je koračao i naleteo na smet, pa se potom vratio i oteturao do jasala, možda je udario u njih pre no što je pao, a onda ležao mirno

dovoljno dugo da sneg napada oko njega, da se gomi`la dok ga za tren skroz ne pokrije. Ko zna, pomislio sam, kako je padao, mogli smo da ga ne pronađemo do proleća. Čak i da je bio mrtav u našoj kuhinji, bilo mi je drago što ga je Veliki Hans pronašao. Zamislio sam sebe kako izlazim iz kuće jednog jutra sa jakim suncem visoko na nebu i strehom koja kaplje, snegom prošaranim kapljicama i ledom u potoku koji se pretvara u bljuzgavicu; izlazim i hodam do jasala po okorelim smetovima... izlazim da odigram svoju igru sa smetovima... i vidim sebe kako gubim, probijam se kroz veliki snežni nanos koji se uvek gomilao uz jasje i zarivam stopalo pravo u njega, pravo u sklupčanog Pedersenovog klinca koji se omekšava.

To bi bilo gore od pridržavanja njegovog tela u kuhinji. Osećaj bi nastupio brže i bio bi gori jer bi se dogodio usred igre. Ne bi bilo nikakvog upozorenja, nikakvog načina pripreme za njegovu pojavu, saznanja o tome u šta sam udario pre no što se sagnem, iako bi najverovatnije matori Pedersen krenuo u potragu za klinkcem kad stane sneg i svi bi ukopčali da klinac leži zakopan negde ispod snega; možda bi ga jednog dana posle jakog vetra neko zatekao kako leži poput neotkrivenog crnog kamena u polju; a verovatno bi ga neko pronašao u proleće na nekom zabačenom pašnjaku kako se otapa s blatom i morao bi da ga odnese do Pedersenove kuće i uruči gospođi Pedersen. Čak i tako, čak i ako svi to znaju i nadaju se da će ga neko od Pedersenovih prvi pronaći, te neće morati da ga dižu iz blata ili izbavljaju iz šipražja i odnesu gospođi Pedersen u mokroj odeći koja je na njemu čitavo godišnje doba – čak i tada, ko bi očekivao da iznenada zarije stopalo kroz skoreli sneg gubeći u igri sa smetovima i stane na Pedersenovog klinca sveg šćućurenog tik uz vaše sopstvene jasje? Dobro da je Hans jutros sišao i pronašao ga, čak i da je mrtav u našoj kuhinji i bez obzira na to što sam ga pridržavao.

Kad bi Pedersen došao da pita za klinca, možda u nadi da je ovaj svakako došao kod nas i ostao, čekajući da mećava prestane pre povratka kući, čale bi ga dočekao, pozvao unutra na piće i rekao mu kako je sâm kriv što je podigao sve te ograde za sneg. Znajući čaleta, rekao bi Pedersenu da pogleda ispod nanosa koje su stvorile njegove ograde i Pedersen bi se toliko ražestio da bi nasrnuo na čaleta i u besu izleteo tražeći božju osvetu, što je voleo da radi. Sad, međutim, pošto ga je Veliki Hans pronašao i pošto je ležao mrtav u našoj kuhinji, čale možda neće reći mnogo toga kad Pedersen dođe. Možda će mu samo ponuditi piće i držati jezik za zubima u vezi s tim ogradama za sneg. Pedersen bi mogao da dođe još ovog jutra. To bi bilo najbolje jer bi čale i dalje spavao. Ako spava kad Pedersen dođe, neće imati prilike da govori o tim ogradama za sneg ili da mu ponudi piće ili da ga nazove krivim kurcem ili mašinom za govna ili bajnim farmerom. Tad Pedersen ne bi morao da odbije piće, ispljune duvan u sneg ili priziva Boga i mogao bi da uzme klinca i ode kući. Nadao sam se da će Pedersen svakako uskoro doći. Nadao sam se da će doći i izneti to hladno vlažno telo iz naše kuhinje. Osećao sam se tako da sam mislio da danas neću moći da jedem. Znao sam da bih sa svakim zalogajem video Pedersenovog klinca prikovanog za sto u kuhinji.

Vetar je oslabio. Sunce je peklo po snegu. Meni je svejedno bilo hladno. Nisam želeo da uđem, ali osećao sam kako me obuzima hladnoća, što se sigurno i njemu desilo dok je

dolazio. Skliznula je preko njega poput prekrivača, najpre ledena, naročito oko stopala, i verovatno je migoljio prstima u čizmama i pozeleo da obavije jednu nogu oko druge kao kad tek legnete u krevet. Ali onda bi stvari počele donekle da se greju, prekrivač bi postajao sve topliji dok ne bude sasvim udoban, a vi zaspite. Samo kad je klinac zaspao pokraj naših jaslji, to nije podsećalo na spavanje u krevetu jer se prekrivač uopšte nije ugrejao, a ni on se nije zaista ugrejao. Sad je njemu bilo podjednako hladno u našoj kuhinji uz pištanjne lonca i kevu koja se sprema da kuva kao što je meni bilo pored jaslja dok sam cupkao u snegu. Morao sam da uđem. Pogledao sam, ali nisam video nikoga ko pokušava da se spusti do mesta gde je bio put. Jedino sam video niz poluispunjenih otisaka koji su se mah-nito zarivali u sneg dok nisu porinuli pod nanos. Nije bilo ničeg unaokolo. Nije bilo ničeg: ni drveta ni štapa ni ogoljenog kamena ni snegom zaogrnutog žbuna koji izviruje da bi označio mesto na kom ti otisci izranjaju iz nanosa kao neko ko je izronio iz podzemlja.

Odlučio sam da odem okolo s prednje strane, mada nije trebalo da prolazim kroz salon. Sneg mi je došao do butina, ali razmišljao sam o tome gde klinac leži na kuhinjskom stolu među svim tim testom, lepljiv od viskija i vode, kao da je proleće najednom stiglo u našu kuhinju, a da mi sve vreme nismo znali da je tu, kao da je otopilo vrh njegovog groba i ostavilo ga da ga mi pronađemo, ispruženog, hladnog, ukrućenog i ogoljenog; i ko će morati da ga odnese Pedersenovima i uruči gospođi Pedersen, nagog i brašnjavog na ogoljenoj zadnjici?

2.

Samo njegova leđa. Kratak debeo zelen kaput. Dugačka crna pletena kapa. Žute rukavice. Puška.

Veliki Hans je to neprestano ponavljao. Dopuštao je značenju priliku da se promeni. Pogledao bi me, odmahnuo glavom i ponovo izgovorio.

„Stavio ih je u podrum, pa sam pobegao.“

Hans je napunio čašu. Bila je umrljana viskijem i brašnom.

„Ni reč nije kazo celo vreme.“

Stavio je flašu na sto i dno je neravnomerno uleglo u testo, snažno i neobično se nakrivilo na jednu stranu – ponašalo se ludo, kao i sve ostalo.

To je sve, kaže, što je video, rekao je Hans, zureći u otisak dečakove zadnjice u testu. Samo njegova leđa. Kratak zelen kaput. Dugačka crna pletena kapa. Žute rukavice. Puška.

To je sve?

Čekao je i čekao.

To je sve.

Prosuo je viski i zagledao se u dno čaše.

Sad, kako to da se seća svih tih boja?

Nagnuo se, razdvojenih nogu, laktova na kolenima i obema rukama držao čašu između njih, naginjući je da bi posmatrao ostatak pića kako se kotrlja po dnu.

Kako zna? Mislim, zasigurno.

Misli da zna, rekao je Hans umornim glasom. Misli da zna.

Podigao je flašu i komad testa je bio zalepljen za nju.

Isuse. To je sve. Tako on oseća. Dovoljno, zar ne?, rekao je Hans.

Kakav haos, rekla je keva.

Buncao je, rekao je Hans. Nije mogao ničeg drugog da se seti. Morao je da govori. Morao je to da izbaci iz sebe. Trebalo je da ga čujete kako gundđa.

Siroti, siroti Stivi, rekla je keva.

Buncao je?

Dobro, da li je to nešto što se sanja?, pitao je Hans.

Mora da je sanjao. Vidi – kako je mogao da stigne tamo? Odakle je došao? Pao s neba?

Došao je kroz oluju.

Prosto je tako, Hanse, morao bi. Čitavog dana je bila mećava. Nije popuštala – zar ne? – do kasnog popodneva. Morao bi. Sad, koja je verovatnoća za to? Koja?

Dovoljno velika da se to desilo, rekao je Hans.

Ali slušaj. Isuse. On nije odavde. Ako nije odavde, došao je izdaleka. Nikad ne bi uspeo na mećavi, čak i ne poznaje zemlju.

Došao je kroz oluju. Izašao je iz zemlje kao crv. Hans je slegnuo ramenima. Došao je.

Hans je sipao sebi piće, meni ne.

Došao je kroz oluju, rekao je. Probio se baš kao i klinac. Ni klinac nije imao šanse, ali je došao. Ovde je, zar ne? Gore je, upravo sad. Moraš da veruješ u to.

Nije bila mećava kad je klinac došao.

Počinjala je.

To nije isto.

U redu. Klinac je imao četrdeset pet minuta, možda sat vremena pre no što je počela da stigne živ i zdrav. To nije dovoljno. Treba ti sve vreme, ne početak. Na mećavi moraš da budeš tamo gde si se uputio ako planiraš da stigneš.

Na to mislim. Vidiš, Hanse? Vidiš? Klinac je imao šansu. Znao je put. Imao je prednost. Osim toga, bio je uplašen. Neće on da lenčari. A ima i sreće. Pružila mu se šansa da mu se posreći. Sad, žute rukavice nemaju tu šansu. On mora dalje da ode. Mora da prođe kroz čitavu mećavu. Ali ne zna put i nije baš da se plaši, možda samo oluje. Nije mu pružena šansa da mu se posreći.

Klinac je bio uplašen, kažeš. Dobro. E sad, zašto? Reci mi to.

Hans je zurio u viski koji se presijavao u njegovoj čaši. Čvrsto ju je držao.

A žute rukavice – on se ne plaši?, pitao je. Kako znaš da se ne plaši, mislim, nećeg drugog osim vetra i snega i zavijanja?

U redu, ne znam, ali postoji verovatnoća, zar ne? Kako god, klinac, pa možda se on uopšte nije plašio kad je već krenuo. Možda je njegov ćale samo gledao da ga izlema, pa je on zbrisao. Onda ponovo počinje mećava i on se gubi, a kad stigne do naših jasala, ne zna gde je.

Hans je polako odmahivao glavom.

Da da, dođavola, Hanse, klinac se uplašio jer je pobegao.

Neće da kaže da je izveo takvu glupost. Pa izmisli čitavu stvar. On je samo običan klinac. Sve je izmislio.

Hansu se to nije svidelo. Nije želeo da veruje klintu ništa više od mene, ali u suprotnom ga je klinac sigurno zeznuo. Ni u to nije želeo da veruje.

Ne, rekao je. To je nešto što se izmišlja? To je nešto do čega dođeš – dok buncaš od promrzlina i groznice i ne znaš ko je tu niti gde se nalaziš niti bilo šta – i izmisliš?

Aha.

A-a. Zelena, crna, žuta: ni te boje ne izmišljaš. Ne izmišljaš to kako svoje stavljaš u podrum gde će se smrznuti. Ne izmišljaš to kako on ništa ne govori sve vreme ili kako vidi samo njegova leđa ili šta tačno ima na sebi. Više je to od izmišljotine; više je to od sna. To je kao nešto što vidiš jednom i toliko te pogodi da ga nikad ne zaboraviš čak i da želiš; laži, snovi, prolaze – ovo te *ima*; to je kao nešto što se prilepi za tebe poput čičaka, čičaka koje pokušavaš da otreseš dok radiš nešto drugo, ali oni nikako da se otesu, samo se malo ot-kotrljaju i postaneš svestan da ne radiš ono što si nameravao, samo pokušavaš da skineš te čičke. Znam. Dešavalo mi se da se stvari tako prilepe za mene. Svima se dešavalo. Ubrzo se umoriš od pokušaja da ih skineš. Da su samo čičci, ne bi bio problem, ali nisu samo oni. Nikad nisu. Klinac je video nešto što ga je tako snažno pogodilo; pogodilo ga je toliko snažno da verovatno sve vreme dok je trčao ovamo nije video ništa osim onoga što ga je pogodilo. Zaista ne. Toliko ga je snažno pogodilo da je jedino mogao to da ispljune u bunilu kad je došao sebi. Pogodilo ga je. Takve stvari se ne izmišljaju, Jorge. Ne. Došao je kroz oluju, baš kao i klinac. Nije ga čekao nikakav posao, ali je došao. Ne znam tačno kako ni zašto ni kad, osim da se to sigurno dogodilo juče za vreme mećave. Stigao je do Pederse-novih neposredno pre ili neposredno nakon što je sneg prestao. Stigao je tamo, a on ih je sve ugurao u podrum za voće da se smrznu i kladim se da je imao svoje razloge za to.

Testo se zalepilo za dno čaletove flaše.

Nisam znao šta drugo da kažem. Ono što je Hans rekao zvučalo je ispravno. Zvučalo je ispravno, ali nije moglo da bude ispravno. Prosto nije moglo. Šta god da je bilo posredi, verovatno je Pedersenov klinac pobegao iz doma svog čaleta juče kasno po podne kad je oluja popustila i pojavio se jutros kod naših jasal. Znao sam da je tu. Toliko sam znao. Dr-žao sam ga. Osećao sam ga mrtvog u šakama, samo sad pretpostavljam da nije mrtav. Hans ga je smestio u krevet na spratu, ali ja sam ga i dalje video u kuhinji, nagog i žgoljavog, dok se dva peškira puše na njemu, viski mu curi iz uglova usana, s linijama prljavštine između nožnih prstiju, dok gnječi kevinu testo i ostavlja otisak svoje zadnjice.

Pružio sam ruku prema flaši. Hans ju je držao podalje.

Ali nije ga video da to radi, rekao sam.

Hans je slegnuo ramenima.

Onda nije siguran.

Siguran je, rekao sam ti. Da li istrčavaš na mećavu ako nisi siguran?

Nije bila mećava.

Počinjala je.

Ja ne istrčavam na mećavu.

Sranje.

Hans je uperio kraj flaše umazan testom ka meni.

Sranje.

Prodrmao ju je.

Dođeš iz štale – kao jutros. Koliko znaš, nema puške u žutim rukavicama na prostoru od hiljadu milja. Dođeš iz štale ne razmišljajući ni o čemu posebno. Prosto uđeš u kuću – prosto uđeš u kuću i vidiš tipa kog nikad ranije nisi video, tipa koji nije bio na prostoru od hiljadu milja, koji ti čak nije bio ni na pameti, bio je tako daleko, i nosi te žute rukavice i kratki zeleni kaput, i postroji mene i tvoju kevu i čaleta s rukama iza vrata, ovako...

Hans je stavio flašu i čašu iza glave.

Postroji mene i tvoju kevu i tvog čaleta s rukama iza vrata i drži pušku između tih žutih rukavica i sasvim polako i mirno vrti njenim vrhom gore-dole pred licem tvoje keve.

Hans je ustao i snažno zavrteo flašom u kevinu lice. Ona se stresla i odmahнула rukom. Hans je prestao i prišao mi. Nadvio se nada mnom, crnih očiju poput dugmadi na njegovom licu, a ja sam se trudio da ne izgledam kao da se uopšte nisam zgrbio na stolici.

Šta ti radiš?, zaurlao je Hans. Ti ispuštaš dečakovu hladnu glavu na sto.

Malo sutra...

Hans je ponovo držao flašu pred sobom, tik pred mojim nosom.

Hanse Esbjorn, rekla je keva, ne gnjavi dečaka.

Malo sutra...

Jorge.

Ne bih pobegao, kevo.

Keva je uzdahnula. Ne znam. Ali nemoj da vičeš.

O, bože mili, kevo.

Nemoj ni da psuješ. Molim te. Mnogo si psovao – i ti i Hans.

Ali ja ne bih pobegao.

Da, Jorge, da. Sigurna sam da ne bi pobegao, rekla je.

Hans se vratio, seo, završio piće i sipao još jedno. Mogao je da se opusti sad kad me je živog namučio. Đubre prefrigano.

I te kako bi pobegao, rekao je, prelazeći jezikom preko usana. Možda bi bilo ispravno da pobegneš. Možda bi svako trebalo. Bez oružja, bez ičega što bi ga zaustavilo.

Siroto dete. Uh-uh. A šta ćemo sa ovim?

Okači ih, Hed, zaboga.

Gde?

Pa, gde ih uglavnom kačiš?

O ne, rekla je, ne bih se dobro osećala kad bih to uradila.

Onda pobogu, Hed, ne znam. Isuse.

Molim te, Hanse, molim te. Teško podnosim te reči.

Zurila je u plafon.

Jao. U kuhinji je pravi haos. Ne mogu da podnesem da to vidim. A ovo se još nije ni ispeklo.

Jedino se toga setila. Jedino je to imala da kaže. Nije brinula za mene. Ja se nisam računao. Ne kao njena kuhinja. Ne bih pobegao.

Đavo nek nosi to tvoje kuvanje, rekao sam.

Začepi gubicu.

Mogao je da izgleda podlo do mile volje, nisam mario. Šta je za mene predstavljala njegova podlost? Žulj na peti, još jednu nelagodu, hladan krevet. Ipak, kad je sklonio pogled s mene ne bi li pio, osetio sam se bolje. Zavrnuću mu muda.

U redu, rekao sam. U redu. U redu.

Izgubio se u čaši dok je promišljao o svemu.

Užasno im je hladno u tom podrumu, rekao sam.

Malo pića ostalo je pri dnu. Zavrnuću mu jaja kao piletu šiju.

Šta ćeš uraditi povodom toga?

Povratio je onaj podli izraz, ali mu je nedostajao entuzijazam. Nešto mu se priviđalo u čaši.

Spasao sam klinca, zar ne?, rekao je naposletku.

Možda jesi.

Ti nisi.

Ne. Ja nisam.

Onda je vreme da nešto preduzmeš, ha?

Zašto bih? Ja ne mislim da se oni smrzavaju. Ti si taj koji tako misli. Ti si taj koji misli da je on dotrčao tražeći pomoć. Ti si taj. Ti si ga spasao. Baš tako. Ti nisi dopustio da mu glava udari u sto. Ja sam to učinio. Ti nisi. Ne. Ti si ga trljao. Baš tako. Ti si ga spasao. Međutim, to nije bila dečakova ideja. Došao je da traži pomoć. Zapravo, tako ti misliš. Nije došao da bi bio spasen. Ti si ga spasao, ali šta ćeš sad uraditi da mu pomogneš? Osećao si se moćno, zar ne, razmišljajući o tome kako si to učinio. I dalje se osećaš kao spasitelj, Hanse? Kakav je osećaj?

Ti đubre malo.

U redu. Malo ili veliko. Nema veze. Ti si sve učinio. Pronašao si ga. Podigo si halabuku i svima izdo naređenja. Bio je gotovo mrtav. Držo sam ga i osećo ga. Možda je na tvoj način bio živ, ali taj način se ne računa. Ne – ali nisi mogo da ga ostaviš na miru. Trljo si. Pa ja sam osećo da je... hladan... pobogu! Si ponosan? Bio je mrtav, baš ovde, mrtav. I nije bilo nikakvih žutih rukavica. Sad ih pak ima. To je posledica trljanja. Trljanje... si ponosan? Ne moš da veruješ da je klinac toliko dobro lago da te je nasamario. Znači, bio je mrtav. Ali sad ni'e. Ne za tebe. Ni'e za tebe.

Za tebe je takođe živ. Lud si. Živ je za sve.

A-a, ni'e. Ni'e živ za mene. Nikad ni'e bio. Nikad ga nisam vido osim mrtvog. Hladnog... osećo sam ga... pobogu! Si ponosan? U tvom je krevetu. Baš tako. Ti si ga odno gore. Nalazi se u tvom krevetu, Hanse. Tebi je brbljo. Ti si mu takođe poverovo, pa je onda živ za tebe. Za mene ni'e. Za mene ne, jok.

Ne možeš tako da govoriš.

Ipak govorim. Čuješ me? Trljo... Nisi znao šta osvešćuješ, zar ne? Nešto je osim klinca došlo kroz oluju, Hanse. Ne govorim da su to bile žute rukavice. On ni'e. Ni'e mogo. Ali nešto drugo jeste. Dok si trljo, nisi mislio na to.

Ti đubre malo.

Hanse, Hanse, molim te, rekla je keva.

Ne obraćaj pažnju na to. Malo ili veliko, kao što rekoh. Pitam šta ćeš uraditi. Veruješ u to. Uspeo si. Šta ćeš učiniti povodom toga? Bilo bi zanimljivo da upravo sad dok mi ovde sedimo klinac gore umire.

Jorge, rekla je keva, kakva strahota – u Hansovom krevetu.

Baš tako. Ali zamisli. Zamisli da nisi dovoljno trljo – nedovoljno dugo i snažno, Hanse. I zamisli da on umre gore u tvom krevetu. Moglo bi da se desi. Bio je hladan, znam. To bi bilo zanimljivo jer te žute rukavice – on neće umreti. Neće to tako lako ići, da se on ubije.

Hans je ćutao i nije se mrdao.

Ko sam ja da sudim. Nisam pomogo u spasavanju, ko što si rekao. Meni svejedno. Ali što si počeo da trljaš ako si planiro da prestaneš? Izgleda da bi bilo strašno da je Pedersenov klinac prevalio sav taj put kroz oluju, uplašen i smrznut, da ga ti istrljaš i spasiš da bi se on osvestio i ispričio ti tu izmišljotinu u koju si poverovo, ako sad nećeš ništa da uradiš osim da sediš i ne ispuštaš flašu iz ruku. To ti ni'e čičak koji se lako skida.

I dalje je ćutao.

Podrumi za voće znaju da budu stravično hladni. Naravno, ne bi trebalo da se smrznem.

Lagano sam se zavalio u stolicu. Hans je samo seo.

Ne bi trebalo da se smrznem, tako da je sve u redu.

Ogoljeni delovi površine kuhinjskog stola delovali su kaljavo. Komadi testa i barice vode bili su rasuti svuda po njoj. Bilo je smeđih pruga po testu i na mestima gde su se peškiri cedili. Svuda je bilo žućkastih barica od viskija i vode. Nešto što je ličilo na viski sporo je kapalo na pod i zajedno s vodom slivalo se do bare pored gomile odeće. Kutije su se ulubile. Oko stola i šporeta bili su debeli crni tragovi. Pomislio sam kako je čudno što su kutije tako brzo popustile. Flaša i čaša predstavljale su stubove oko kojih je Veliki Hans držao ruke.

Keva je počela da skuplja dečakovu odeću. Skupljala je komad po komad, nežno, hvatala ih je za krajeve i čoškove, podizala rukav kao kad biste uzeli pljosnatu, izgorelu, krivu nogu žabe umrle od letnje žege da biste je bacili s puta. Nisu izgledali kao ljudske stvari, na osnovu toga kako ih je prikleštila šakama, već kao životinjske – mrtve i trule stvari iz zemlje. Odnela ih je, a kad se vratila hteo sam da joj kažem da ih zakopa – da ih nekako brzo sakrije pod sneg – ali uplašila me je, to kako je došla ispruženih ruku, tresla se, pružala i skupljala prste, kretala se kao kombajn između vrsta.

Jasno sam čuo kapanje, a čuo sam i Hansa kako guta. Čuo sam kako padaju viski i voda. Čuo sam kako se mraz otapa na sims i kaplje u sudoperu. Hans je sipao viski u čašu. Pogledao sam pored njega i ugledao čaleta kako posmatra iz dovratka. Nos i oči bili su mu crveni, stopala u crvenim papučama.

Šta je s tim Pedersenovim klinkem?, pitao je.

Keva je stajala iza njega s metlom.

3.

Konj vam nije pao na pamet?, pitao je čale.
Konj? Gde bi uzeo konja?
Bilo gde – usput – na bilo kom mestu.
Da li bi se snašao s konjem?
Snašao se s nečim.
Ali ne s konjem.
Ne na nogama.
Ne kažem da se snašao s bilo čim.
Konji ne mogu da se izgube.
Mogu.
Imaju osećaj.
Koliko baljezgarija o konjima.
U mećavi bi konj otišao kući.
Tako je.
Pustiš ih i oni odu kući.
Tako je.
Ako ukradeš konja i pustiš ga, odvešće te do štale iz koje si ga ukrao.
Onda ga nije pustio na volju.
Onda ga je sigurno stvarno jahao.
I znao kuda ide.
Aha, i otišao tamo.
Ako je imao konja.
Aha, ako je imao konja.
Ako je ukrao konja pre oluje i jahao ga sve vreme, onda kad je počeo sneg, konj bi bio predaleko i ne bi znao kako da stigne kući.
Imaju strašno dobar osećaj.
Baljezgarije.
Zašto je to važno? Uspeo je. Zašto je to sad važno?, pitao je Hans.
Razmišljam da li je mogao, rekao je čale.
A ja ti govorim da jeste, rekao je Hans.
A ja ti govorim da nije. Klinac je sve izmislio, rekao sam.
Konj bi se zaustavio. Okrenuo bi glavu prema vetru i zaustavio bi se.
Viđao sam ih kako okreću zadnjicu.
Uvek okreću glavu.
Mogao je da ga jaše.
Ako je bio nežan i ne previše uplašen.
Onaj za oranje je nežan.
Neki jesu.
Neki ne vole da se jašu.
Neki ne vole neznance.
Neki.

Šta kog đavola, rekao je Hans.

Ćale se nasmejao. Samo razmišljam, rekao je. Samo razmišljam, Hanse, to je sve.

Ćale je video flašu. Momentalno. Treptao je. Ali nije je promašio. Video je nju i čašu u Hansovoj ruci. Očekivao sam da nešto kaže. Kao i Hans. Držao se za čašu dovoljno dugo da nikom ne padne na pamet da se plaši, potom ju je ležerno položio kao da nema nikakvog razloga da je drži ili da je spusti, ali je svakako spušta, bez razmišljanja. Ja sam se iskezio, ali nije me video ili se pretvarao da me ne vidi. Ćale nije ni pisnuo o flaši iako ju je smesta spazio. Pretpostavljam da za to treba da zahvalimo Pedersenovom klinцу, mada treba takođe da mu zahvalimo za flašu.

Sam je kriv što je postavio sve te ograde za sneg, rekao je Ćale. Pomislio bi čovek, koliko je dugo tu, trebo bi bolje da poznaje sile.

Pedersen prosto voli da bude u pripravnosti, Ćale, to je sve.

Đavola voli. Voli da se *priprema*, taj drkadžija. Priprema, priprema, priprema, priprema. On se uvek priprema, ali još se ni'e *spremio*. Još ne, jok. Prošlog leta, umesto da brine o usevima, on se priprema za skakavce. Isuse. Ko oće skakavce? Pa, tako i dobiješ skakavce – to je siguran način – kad se pripremaš za skakavce.

Koješta.

Koješta? Kažeš koješta, Hanse, a?

Kažem koješta, aha.

Ti si taj koji treba da se pripremi, zar ne? Ko Pedersen, zar ne? O, kakve izborane mošnice dobiješ, od sveg tog razmišljanja. Stavio bi otrov za milion, a? Znaš šta bi dobio? Dva miliona. Mudri, o ti mudri ljudi, aha. Pedersen je *tražio* skakavce. On je *molio* za skakavce. Pao je na kolena za skakavce. A ja? Ja sam takođe dobio skakavce. Sad je otišao i zatražio sneg, pao na kolena zbog snega, držo palčeve za sneg. Da li je spreman, reci mi? A? Sneg? Za pravi sneg? Je l' iko ikad spreman za pravi sneg? Bože mili, ta budala. Trebalo je da drži klinca iza tih njegovih ograda. Kakva rabota – kakva – kakva rabota – da ga ovde pošalje. Pobogu, muškarac mora da održava svoju lozu. Pogledaj – Ćale je pokazao kroz prozor. Vidi – vidi – šta sam ti reko – sneg... neprestano sneg.

Jes' vido zimu bez snega?

Bio si spreman, pretpostavljam.

Uvek pada sneg.

Bio si spreman i za Pedersenovog klinca, pretpostavljam. Čeko si ga napolju i ladio mu-da.

Ćale se nasmejao, a Hans je pocrveneo.

Pedersen je budala. Ne moš naučiti mudrace. O ne, ne matorog svetog Pita. Nikad ni'e naučio šta sve može da padne s neba i da zadesi pšenicu. Vrat mu je takođe celo vreme izvijen jer proučava oblake – ha, to sranje. Čak i ne drži klinca na oku u mećavi. Muškarac, pobogu, mora d' održava svoju lozu. Ali ti ćeš njega držati na oku, a, Hanse? Ti si veća budala jer si deblji.

Hansovo lice je bilo crveno i natečeno poput kože oko iverka. Pružio je ruku i uzeo čašu. Ćale je sedeo na ćošku kuhinjskog stola i klatio nogu. Čaša je bila blizu njegovog kolena. Hans je pružio ruku pored Ćaleta i uzeo je. Ćale je posmatrao, mlatarao nogom i smejao se. Flaša je bila na ćošku i on ju je pažljivo posmatrao dok ju je Hans uzimao.

A, planiraš da popiješ malo mog viskija, Hanse?
 Aha.
 Ja bih bio ljubazan da pitam.
 Ja ne pitam, rekao je Hans, naginjući flašu.
 Pretpostavljam da bi bilo bolje da napravim keks, rekla je keva.
 Hans je podigao pogled k njoj, držeći flašu nagnutu. Nije sipao.
 Keks, kevo?, pitao sam.
 Trebalo bi da imam nešto za gospodina Pedersena, a ja nemam ništa.
 Hans je ispravio flašu.
 Eto stvari za razmišljanje, rekao je i nasmejao se. Što Pedersen nije došo ovde da traži klinca?
 Zašto bi?
 Hans mi je namignuo kroz čašu. Nijedan mig me neće sprijateljiti s njim.
 Što da ne? Najbliži smo. Ako klinac ni'e ovde, mož da nas pita da mu pomognemo i po-
 tražimo.
 Teško.
 Nije došo. Šta mis'iš o tome?
 Ne mis'im o tome, rekao je čale.
 Š'o? Čini mi se kao nešto vredno stvarno dugog i maštovitog razmišljanja.
 A-a, nije.
 Nije?
 Pedersen je budala.
 Tako ti voliš da govoriš. Čuo sam te dovoljno često. U redu, možda jeste. Koliko misliš da će lutati okolo pre no što se uputi ovamo?
 Dugo. Možda dugo.
 Klinca nema dugo.
 Čale je prevukao pidžamu preko kolena. Na sebi je imao onu prugastu.
 Koliko dugo je dugo?, pitao je Hans.
 Klinca nema.
 O, Pedersen samo što nije, rekao je čale.
 A š'a ako ga nema?
 Na š'a mis'iš, ako ga nema? Ondak ga nema. Pobogu, nema ga. Baš me zabole. Ako ga nema, nema ga. Baš me briga šta radi.
 Aha, rekao je Veliki Hans. Aha.
 Čale je sklopio ruke u maniru sudije. Zamahao je nogom. Gde ste našli flašu?
 Hans ju je prodrmao.
 Prilično si dobar u sakrivanju, zar ne?
 Ja postavljam pitanja. Gde ste je našli?
 Hans je previše uživao.
 Nisam ja.
 Jorge, a. Čale je grickao usnu. Ti si znači to đubre što zabada nos gde mu nije mesto.

Nije me gledao i uopšte nije delovalo kao da se meni obraća. Izgovorio je to kao da nisam prisutan, a on razmišlja naglas. Budan, uspavan – nisam se dao prevariti.

Nisam to bio ja, čale, rekao sam.

Pokušao sam da skrenem Hansu pažnju da umukne, ali on je uživao.

Nije ti Mali Hans budala, rekao je Veliki Hans.

Ne.

Sad čale nije obraćao pažnju.

Ni'e ti on nikakav rod, rekao je čale.

Zašto onda ni'e ovde? I on bi trebao da traži. Zašto ni'e ovde?

Zaboga, zaboravila sam na Malog Hansa, rekla je keva, brzo uzimajući činiiju iz kredenca.

Hed, šta smeráš?, pitao je čale.

Ah, keks.

Keks? Zbog čega, dođavola? Keks. Ne želim nikakav keks. Skuvaj kafu. Celo vreme samo stojiš okolo.

Za Pedersena i malog Hansa. Doći će i želeće keks i kafu, a izneću i džem od zove. Trebao mi je podsetnik za kafu, Magnuse, hvala.

Ko je pronašo flašu?

Zahvatila je malo brašna iz kutije.

Čale je bio sedeo i njihao noge. Sad je prestao i ustao.

Ko je pronašo? Ko je pronašo? Dođavola, ko je pronašo? Koja je to flaša bila?

Keva je pokušavala da izmeri brašno, ali su joj šake drhtale. Brašno je ispalo iz lopatice i palo preko oboda šolje, a ja sam pomislio: Aha, pobegla bi, aha, šake ti drhte.

Zašto ne pitaš Jorgea?, kazao je Veliki Hans.

Kako sam ga mrzeo, prebacuje to na mene, kukavica. A imao je i debele ruke.

Taj balavac, rekao je čale.

Hans se smejaio toliko da su mu se nedra tresla.

Ne mož' taj da nađe ništa što sam sakrio.

Baš tako, rekao je Hans.

Mogu, rekao sam. Jesam.

Lažov, Hanse, a? Ti si je pronašao.

Čale je nekako bio zadovoljan i ponovo je seo na čošak stola. Da li je više mrzeo Hansa ili mene?

Nisam rekao da ju je Jorge pronašao.

Imam lažova koji radi za mene. Lopova i lažova. Zašto bih držao lažova? Prosto sam slab na njega, pretpostavljam, a ima i baš ljupko lice. Ali zašto bih držao lopova... okice koje igraju kao titrave pege... zašto?

Nisam ja ko ti. Ne pijem ceo dan samo da bi' prespavao noć i još pola dana, ne uneređujem ja krevet i sobu i polovinu kuće.

Ti si obavljao svoj deo izležavanja. Mali Hans je duplo manji od tebe, a duplo više vredi. Ti – ti imaš malu kitu.

Čale nije razgovetno izgovorio ove reči.

A Mali Hans? Mali Hans se nije pojavio. Mora da su se baš zabrinuli kod Pedersenovih. Možda bi hteli da saznaju nešto. Ali nigde Pedersena. Nigde Malog Hansa. Napolju ima hiljadu smetova. Klinac je možda ispod jednog od njih. Ako ga je neko vido, mi smo, a ako mi nismo, niko neće do proleća, ili ako možda vetar promeni pravac, što je malo verovatno. Ali niko ne dolazi da pita. To je baš čudno, reko bih.

Ti si kompletno užasno đubre, rekao je čale.

Samo razmišljam, to je sve.

Gde si je pronašao?

Zaboravio sam. Trebo mi je podsetnik. Hteo sam da popijem piće.

Gde?

Prilično si dobar u sakrivanju, rekao je Hans.

Pitam. Gde?

Nisam ja, rekao sam ti, nisam je ja pronašao. A nije ni Jorge.

Ti đubre, Hanse, rekao sam.

Samo je iskrsnula, rekao je Hans. Kao taj tip, znaš, koji je banuo. On je iskrsnuo. Ili ju je možda klinac pronašao – i sakrio ispod kaputa.

Ko?, kriknuo je čale i brzo ustao.

O, Hed ju je pronašla. Alal ti vera kako si je sakrio, pa ju je Hed lako našla. Odmah je znala gde da gleda.

Zaveži, Hanse, rekao sam.

Hans je nagnuo flašu.

Sigurno je dugo znala gde se nalazi. Možda zna gde su sve sakrivene. Nisi baš mnogo pametan. A možda ju je ona sama uzela, a? I uopšte nije tvoja, možda je to.

Veliki Hans je sipao sebi piće. Onda mu je čale ritnuo čašu iz ruke. Čaletova papuča je odletela, prozujala pored Hansove glave i odbila se o zid. Čaša se nije slomila. Pala je pored sudopere i polako se otkotrljala pored kevinih stopala, ostavivši tanku liniju. Iz lopatice za brašno poleteo je lagani beli oblak. Viski se prolio po Hansovoj košulji, zidu i kuhinjskim elementima, a na podu je bila mrlja tamo gde je čaša pala.

Keva je rukama obgrlila grudi. Izgledala je slabo, uzdisala je i jaukala.

Dobro, rekao je čale, idemo. Odma idemo, Hanse. Tako mi boga, nadam se da ćeš zaraditi metak u stomak. Jorge, idi gore i vidi da li je mali kučkin sin još živ.

Hans je trljao mrlje na košulji i lizao usne kad sam pogrbljen prošao pored čaleta i izašao.

Drugi deo

1.

Nije bilo vetra. Am je škripao, drvo je škripalo, saonice su proizvodile zvuk kao testera koja lagano seče i sve se belilo oko nogu konja Sajmona. Čale je držao uzde između kolena i on, Hans i ja smo se zbili jedan uz drugog. Sagnuli smo glave, stegli stopala i poželeli da nabijemo obe šake u jedan džep. Samo je Hans disao kroz nos. Nismo razgovarali. Poželeo

sam da usnama ugrejem zube. Čebe koje smo imali nije vredelo ni prebijene pare. Pod njim je bilo podjednako hladno i čale je pio iz flaše pokraj sebe na sedištu.

Pokušavao sam da zadržim osećaj koji sam imao kad smo polazili, kad smo upregli Sajmona, kad mi je bilo toplo i kad sam odlučio da rizikujem i krenem Severnim putem kukuruza do Pedersenove kuće. Nalazila se dijagonalno blizu šumarka iza njegove štale. Zaključili smo da bismo mogli da posmatramo odatle. Pokušavao sam da zadržim taj osećaj, ali bio je topao kao tek puštena voda za kupku i podjednako težak da se održi. Kao da sam krenuo da uradim nešto posebno i veliko – poput viteza koji kreće na put – nešto vredno pamćenja. Sanjao sam kako dolazim iz štale i nalazim ga u kuhinji okrenutog leđima i kako se rvem s njim i obaram ga i skidam mu dugačku kapu s glave pomoću cevi pištolja. Sanjao sam kako dolazim iz štale, a oči mi i dalje treptu od svetla i kako ga vidim tamo, uzimam lopatu i izazivam. To je bilo tada, kad mi je bilo toplo, kad sam činio nešto veliko, čak herojsko, i sasvim vredno pamćenja. Nisam mogao da smestim taj osećaj u Pedersenovo dvorište niti na njegov trem ili u štalu. Nisam mogao da zamislim sebe, niti njega, tamo. Jedino sam mogao da ga zamislim tamo gde se više nisam nalazio – kako mirno stoji u našoj kuhinji dok mu puška lagano ide gore-dole pred kevinim licem, a ona odmahuje rukom i istovremeno pokušava da se ne pomeri ni makac da je ne bi upucao.

Kad mi je postalo hladno, osećaj je iščeznuo. Nisam mogao da ga zamislim s puškom, kapom niti žutim rukavicama. Nisam mogao da zamislim sebe kako nasrćem na njega. Nismo bili nigde i nisam mario. Čale je vozio zureći u iskošen beli put i pio iz flaše. Hans je zveckao petama o zadnji deo sedišta. Ja sam se samo trudio da držim jezik za zubima, dišem i ne mislim zašto sam za ime boga to morao da činim.

To nije bilo kao vožnja saonicama u zimsko predvečernje kad je napolju mirno, zemlja topla, a zvezde su pahuljice koje se rađaju i koje neće pasti. Napolju jeste bilo mirno, sunce je bilo baš iznad nas, hladno. Pozadi u koritu koje je označavalo put video sam tragove naših saonica i rupe koje je Sajmon pravio. Napred se pretvarao u nanose. Čale je zaškiljio kao da je video i znao kuda zaista ide. Konj Sajmon je ispuštao paru. Led je visio sa ama. Sneg mu je pokrivao trbuh. Plašio sam se da bi pokorica mogla da mu raseče kolena i želeo sam gutljaj iz čaletove flaše. Veliki Hans je izgleda spavao i drhtao u snovima. Moja zadnjica je bila dozlaboga ranjava.

Stigli smo do smeta s druge strane puta i čale je pažljivo sproveo Sajmona tamo gde je znao da nema ograde. Mislio je da se vrati na put, ali kad smo došli do nasipa uvideo sam da nema smisla u tome. Nizovi visokih smetova prostirali su se po njemu.

Nema razloga da to radu, rekao je čale.

Bilo je to prvo što je rekao otkad me je poslao na sprat da proverim da li je Pedersenov klinac još živ. Nije mi izgledao živo, ali rekao sam da pretpostavljam da jeste. Čale je prvo otišao po pušku, a da se nije ni obukao, s jednim bosim stopalom, jer je tako voleo, i odneo gore pušku ušuškano u naručju, prelomljenu, uperenu nadole. Imao je tamnu tačkastu mrlju pozadi na pidžami tamo gde je sedeo na stolu. Hans je imao sačmaru i četrdeset peticu koju je ukrado iz Mornarice. Naterao me je da je napunim, a kad sam je pričvrstio za

kaiš rekao je kako će verovatno opaliti i sprečiti me da ikad stignem do pastuva. Cev mi se zarila u stomak, a pištolj sam osećao kao komad leda.

Keva je bila spakovala neke sendviče i termos s kafom u vreću. Kafa će biti hladna. Moje šake će biti hladne kad budem jeo sendvič čak i ako ne skinem rukavice. Boleće me dok žvaćem. Jezičak termosa biće hladan ako iz njega pijem i prosuću malo na bradu, što će se zalediti; ili ako upotrebim šolju, lim će mi se zalepiti za usnu poput pišljivog pića koje ne želite da polizete i opekao bi me, a potom otkinuo kožu dok sklanjam šolju s usana.

Sajmon je upao u rupu. Nije mogao da se izbavi, pa se uspaničio i saonice su proklizale. Prethodno smo bili na tvrdom snegu, ali sad je prednja desna šina propala i zakočili smo na mekanom snegu. Čale je ispuštao tihe nestrpljive zvukove i umirivao Sajmona.

To je bilo šašavo, jebote, rekao je Hans.

Izgubio je oslonac. Isuse, nisam ti ja konj.

Ne znam. Žilava je to raga, kazao je Hans.

Čale je obazrivo otpio.

Obidi i izbavi ga odatle.

Jorge je spolja.

Idi i izbavi ga odatle.

Ti. Ti idi. Ti si ga uglavio.

Idi i izbavi ga odatle.

Ponekad se činilo da je sneg modar kao nebo. Ne znam šta je izgledalo hladnije.

O, bože, idem ja, rekao sam. Ja sam sa spoljne strane.

Tvoj matori je sa spoljne strane, rekao je Hans.

Valjda znam gde sam, rekao je čale. Valjda znam gde se nalazim.

Zar ne možeš da popustiš, zaboga? Ja idem, rekao sam.

Zbacio sam cebe i ustao, ali sam bio užasno ukrućen. Bleštavilo snega i tegobni prostor oko nas upali su mi u oči. Dok sam silazio udario sam gležanj o bočnu gvozdenu sponu. Bol mi je sevnuo uz nogu i prodrmao me kao ručka testere pri pogrešnom potezu. Opsovao sam, silazeći bez žurbe. Sneg je delovao kruto i tvrdo poput cementa, a ja sam jedino mogao da mislim na udarac.

Deset godina znaš gde se nalazi spona, rekao je čale.

Sneg mi je dopirao do prepona. Pištolj me je bockao. Gacao sam oko rupe, pokušavajući da ostanem na vrhovima prstiju kako bi mi sneg bio podalje od prepona, ali uzalud.

Vežbaš da budeš ptica?, kazao je Hans.

Uhvatio sam Sajmona i pokušao da ga namamim iz rupe. Čale me je psovao sa svog mesta. Sajmon se trzao, bacakao i nasrtao napred. Prednja desna šina se zarila u sneg. Saonice su se njihale oko nje i levom stranom snažno udarale Sajmonove zadnje noge iza kolena. Sajmon se propeo i ritnuo komad bočne strane saonica, a onda krenuo napred mrseći uzde. Saonice su se nanovo zaljuljale unazad i desna šina se naglo oslobodila. Čaletova flaša se otkotrljala. S mesta na kom sam sedeo u snegu video sam ga kako je grabi.

Sajmon je nastavio napred. Saonice su skliznule bočno u Sajmonovu rupu i leva šina se izbavila iz snega. Sajmon je naglo stao iako je čale ispustio uzde, pridržavao se i larmao o svojoj flaši. Meni je sneg bio u očima i za vratom.

Sajmon ni'e imo potrebu da to uradi, rekao je Hans, imitirajući čaleta.

Gde mi je flaša?, pitao je čale, gledajući preko oboda saonice u rasečen sneg. Jorge, idi i pronađi moju flašu. Ovde negde je pala u sneg.

Pokušavao sam da otresem sneg a da mi dodatno ne uđe u džepove, rukave i niz vrat.

Siđi i pronađi je. To je tvoja flaša.

Čale se dosta nagnuo.

Da nisi bio tol'ko glup ko točak, ne bi ispala. Gde s' naučio da upravljaš konjem? Taj glupavi trik nisi naučio od mene. Od svih vraški glupavih trikova, nikad nisam vido gluplji.

Čale je mahao rukom ukруг.

Flaša je ispala ovde negde. Nije mogla da ode daleko. Bila je zapušena, hvala bogu. Ič neću d' izgubim.

Sneg je klizio niz udubljenje na mojim leđima. Metak mi je skliznuo kroz kaiš. Uplašio sam se da će opaliti, kao što je Veliki Hans rekao. Pritisnuo sam desnu podlakticu uz njega. Nisam želeo da mi sklizne u pantalone. To mi se nije svidelo. Čale je uzvikivao naredbe.

Ti si je sakrio, rekao sam. Vešt si ti u sakrivanju. Onda je ti pronađi. Ja nisam dobar u pronalaženju. Sam si to reko.

Jorge, znaš da moram d' imam tu flašu.

Onda mrdni dupe i pronađi je.

Znaš da moram da je imam.

Onda mrdni.

Ako siđem odavde, neću da krenem po flašu. Držaću te pod snegom dok se ne udaviš, ti mali slinavi pametnjakoviću.

Počeo sam da se koprcam u snegu.

Hans se kikotao.

Eno, uže je puklo, rekao je.

Šta je toliko smešno, dođavola?

Rekao sam ti da se uže pohabalo.

Ritao sam se. Čale me je pratio u stopu.

Dođavola. Ne tuda. Pokazao je prstom. Znaš otprilike sve, Hanse, pretpostavljam, rekao je, i dalje gledajući u mene. Prvo što prokljuviš kažeš nekome. Onda još neko sazna. Onda oni mogu da rade šta treba da se uradi, a ti ne moraš – pobogu, ne tamo, *tamo*. Zar ne, Hanse? Uvek se izvučeš? Ne udubljuješ se dovoljno. Nikad to nisam skopčao. Kako to da se uvek izvučeš jer neko drugi zna? Ti si valjda samo podvodač za poslove. Ne udubljuješ se dovoljno, reko'.

Ni'e moj poso da popravljam užad.

Ej, uposli ruke, *svoje ruke*. Čisto je. Uvek si bio taki s đubrivo. Što ti to ni'e poso? Pre'iše si zauzet prcanjem ovčica? Probaj tamo. Treba da si ga lociro. Ne, *tamo*, ne tamo.

Nikad nisam popravljao užad.
 Isuse, nikad ni'e bilo potrebe da se popravljaju kad skoro da nisi ni bio ovde. Jorge, 'oćeš da prestaneš da titraš taj glupavi pištolj đokom i da koristiš obe ruke.
 Hladno mi je, čale.
 I men'. Zato moraš da nađeš flašu.
 Ako je nađem, dobijam gutljaj?
 Ti si mi ko odras'o – muškarac – od juče!
 Popio sam nekoliko, čale.
 Ha. Čega, a? Čuj to, Hanse? Popio nekoliko. Možda za lek, ko što vam kaže keva. Alkohol, alkohol, Jorgene Segrene... ha. Popio nekoliko, kaže. Popio nekoliko.
 Čale.
 Popio nekoliko. Popio nekoliko. Popio nekoliko.
 Čale. Ladno mi je, čale.
 Možda. Samo vidi, zaboga, da se ne koprcas okolo ko muva bez glave.
 Pa, svakako smo gotovi, rekao je Hans.
 Gotovi smo ako ne pronađemo tu flašu.
 Možda si ti gotov. Samo tebi treba ta flaša. Jorgeu i meni ne treba, ali tebi, matori, a? Izgubila se u snegu.
 Rukavice su mi bile mokre. Sneg mi se zavukao u rukave. Upadao mi u čizme. Zastao sam da ga, ako mogu, malo izbacim prstom.
 Možda je kevina kafa i dalje vruća, rekao sam.
 Čuj. Aha. Možda. Ali to je *moja* kafa, dečko. Nisam je ni srkno. Nisam ni doručkovo. Zbog čega staješ? Ajde. Dodavola, Jorge, ladno je.
 Znam to bolje od tebe. Ti lepo sediš tamo suv i zapovedaš; a ja radim sve i punim se snegom.
 Čuj. Aha. Tako je.
 Čale se zalavio i iskezio. Prigrlio je ćebe uza se, a Hans ga je povukao.
 Lakše je da se utoplamo dok se krećemo, svi to znaju. Ni'e tako, Hanse? Lakše je da se utoplamo u pokretu, ne?
 Aha, rekao je Hans. Ako nemaš ćebe.
 Vi'š, Jorge, a? Prosto se lepo utopliš... dok se mrdaš. Bila bi šteta da ti se pišačka zaledi. I kad se lepo krećeš, ne stvaraju ti se žuljevi na zadnjici. Zar ne, Hanse?
 Aha.
 Hans zna. Sav je u žuljevima.
 Iznurićeš usta.
 Ne mogu da je nađem, čale. Možda je kevina kafa i dalje topla.
 Ti prokleti cmizdravče – ne gledaš. Zagazi kak' treba i nađi je. Brzo je nađi, čuješ. Ne vraćaš se gore na saonice dok je ne nađeš.
 Počeo sam da skačem gore-dole, ne prebrzo, dok je čale duvao nos.
 Od hladnoće ti nagrnu sline, kaže, stvarno mudro.
 Da sam pronašao flašu, šutnuo bih je duboko pod снег. Šutnuo bih je i nastavio da šutiram dok ne propadne ispod nanosa. Čale ne bi znao gde je. Ne bih se ni vratio na sa-

onice. Svakako nisu nikuda išli. Krenuo bih kući iako bih dugo pešačio. Kad sam se osvrnuo, video sam tragove u koritu na putu. Spojili su se, a onda sam ih izgubio. Kod kuće će biti toplo i vredno pešačenja. Bilo je zastrašujuće – beskrajna belina. Morao bih da držim pognutu glavu. Svuda oko mene padine i uzvišenja brisana vetrom. Nikad nisam ni želeo da odem Pedersenovima. Bila je to Hansova borba, i čaletova. Meni je prosto bilo hladno... hladno... i plašio sam se i bilo mi je dosta snega. To bih uradio kad bih je pronašao – šutnuo pod nanos. A kasnije, znatno kasnije, jednog prolećnog dana došao bih ovde i pronašao staru flašu kako viri iz trulog snega, zaglibljenu u blatu poput testa, sakrio bih je iza štale i pio iz nje kad god bih želeo. Nabavio bih neke prave cigarete, možda boks, pa bih i njih sakrio. Onda bih jednog dana ušao u kuću i čale bi osetio kako bazdim na viski i pomislio bi da sam pronašao neko njegovo skrovište. Načisto bi pobesneo i ne bi znao šta da kaže. Bilo bi proleće i mislio bi kako ih je sve uneo kao i uvek, sabirajući letinu, kako je govorio.

Pogledao sam da li ima nečega čime bih mogao da obeležim to mesto, ali sve je bilo pod snegom. Bili su tu samo smetovi, duboka udubljenja od snega i dugačko izbrazdano korito na putu. Možda smo se zaglibili u blatnjavu rupu. Možda će u proleće rogoz izrasti u njoj i kosovi će možda doći. Ili bi isprva zemljište bilo nisko i žitko, a potom sasušeno i ispucalo. Čale nikad ne bi saznao kako sam došao do flaše. Jednog dana bi preterao, a ja bih mu savio glavu ispod pumpe ili bih mu pljesnuo žgoljavu zadnjicu zadnjim delom vila natovarenih đubrivom. Hans bi se pravio pametan i onda bi jednog dana...

I-su-see, oćeš se maknuti?

Hladno mi je, čale.

Tek ćeš da se smrzneš ko dupe.

Pa, svakako smo gotovi, rekao je Hans. Ne idemo nikud. Uže je pokidano.

Čale je prestao da me posmatra kako bacam sneg. Namrštio se na konja Sajmona. Sajmon je stajao mirno, spuštene glave.

Sajmon drhti, rekao je. Trebalo je da se setim da će se zagrejati. Toliko je hladno da sam zaboravio.

Čale je cimnuo ćebe s Hansa kao da je ovaj krevet koji rasprema i skočio je. Hans je viknuo, ali čale nije obraćao pažnju. Prebacio je ćebe preko Sajmona.

Moramo da pokrenemo Sajmona. Ukočiće se.

Čale je nežno prešao rukom niz Sajmonove noge.

Ne bi reko da su ga saonice ič ozledile.

Uže je pokidano.

Onda je Hans ustao. Udarao se rukama po telu i poskakivao.

Moraćemo da ga odvedemo kući, rekao je.

Kući, a, rekao je čale i uputio Hansu zbunjeni pogled postrance. Ima dosta da se pešači.

Onda možeš ti da ga jašeš, rekao je Hans.

Čale je izgledao stvarno iznenađeno i još više zbunjen. To što je rekao nije ličilo na Hansa. Bilo je previše hladno. Zbog toga je Hans postao velikodušan. Bilo je nečeg dobrog u hladnoći.

Zašto?

Čale se teturao, milovao Sajmona, ali on je držao Hansa na oku kao da je on taj koji bi mogao da se ritne.

Hans je ispustio dugačak nestrpljiv mlaz.

Isuse – uže.

Hans je bio stvarno obazriv. Bilo mu je užasno hladno. Nos mu je bio crven. Čaletov je bio beo, ali nije izgledao smrznuto. Prosto je izgledao belo kao i obično – kao da je deo njega odavno umro. Zapitao sam se koje je boje moj nos. Moj je bio veći i oštrij na kraju. To je Kevin nos, govorila je keva. Ja sam svuda bio veći od čaleta. Takođe sam bio viši od Hansa. Uštinuo sam nos, ali rukavice su mi bile mokre, pa nisam osećao ništa osim što me je nos zboleo kad sam ga uštinuo. Nije moglo da bude previše hladno. Hans je pokazivao na krajeve užeta koji su se vukli po snegu.

Zaveži ga u čvor, govorio je čale.

Neće držati, rekao je Hans i odmahnuo glavom.

Dobro ga zaveži, hoće.

Previše je hladno da bih dobro zavezao. Koža je previše kruta.

Dođavola, ne, ni'e previše kruta.

Pa, predebela je. Ne mogu nešto tako da vežem u čvor.

Možeš to da uradiš.

Vući će se naherene.

Nek se vuku naherene.

Sajmon neće moći dobro da ih vuče naherene.

Moraće da dâ sve od sebe. Neću ovde d' ostavim saonice. Dođavola, može ponovo da padne sneg pre nego što se vratim s novim užetom. Ili se ti vratiš, a? Kad stignem kući, ostaću tamo i doručkovaću ako je vreme za večeru. Ne vraćam se ovde da se borim s novom mećavom i završim kao Pedersenov klinac.

Aha, rekao je Hans, klimajući glavom. Ajde da izvadimo ovu prokletinju odavde i odvedemo Sajmona kući pre nego što se ukoči. Ja ću privezati uže.

Hans je sišao i ja sam prestao da se ritam. Čale je veoma pažljivo posmatrao Hansa sa svog mesta pored konja Sajmona i video sam kako se smeši kao da se setio nečeg pokvarenog. Krenuo sam da se popnem u saonice, ali čale je viknuo i naterao me da još malo trigram.

Možda ćemo je pronaći kad pomerimo saonice, rekao sam.

Čale se nasmejao, ali ne onome što sam rekao. Širom je otvorio usta gledajući u Hansa i dobro se ismejao, iako mu je smeh bio tih.

Aha, možda hoćemo, rekao je i još jednom snažno pomilovao Sajmona. Možda hoćemo, a, na kraju krajeva.

Nisam pronašao flašu, a Veliki Hans je privezao uže. Morao je da skine rukavice da bi to uradio, ali bio je brz i morao sam da mu iskažem divljenje zbog toga. Čale je mamio Sajmona dok je Hans gurao i dizao. Saonice su se izbavile i najednom krenule – zanoseći se. Čuo sam nešto što je zvučalo kao slamanje sijalice. Smeđa mrlja raširila se po putanji saonica. Čale se preko ramena zagledao u mrlju, s rukama na povocu, nogu raširenih u snegu.

O ne, rekao je. O ne.

A Veliki Hans je prasnua u smeh. Podigao je nogu iz snega. Udarao se. Ramena su mu se tresla. Grlio je svoj stomak. Njihao se tamo-amo. O – o – o, vrištao je i držao se za bokove. Suze su mu tekle niz obraze. Ti – ti – ti, urlao je. Hansovi obrazi, nos, glava bili su crveni. Našao – našao – našao, gušio se.

Sve se na čaletu smrzlo. Bela kosa koja je štrčala ispod šešira izgledala je tvrdo i oštro i presijavala se poput snega. Veliki Hans je nastavio da se smeje. Nikad ga nisam video tako raspoloženog. Posrtao je, sve slabiji – čale je stajao kao ukopan. Hans je počeo da dahće i da se bori za vazduh dok je padao. Kroz minut će mu ponovo biti hladno, izmučenom, a onda će poželeti da otpije iz te flaše. Opio se od njenog lomljenja. Mrlja je prestala da se širi i bledela je, sneg se zapenušao i ulegao. Mogli bismo da otopimo i pijemo sneg, pomislio sam. Strašno sam želeo tu flašu nazad. Mrzeo sam Hansa. Zauvek ću mrzeti Hansa – dok god je snega.

Hans je tiho dahtao kad mi je čale rekao da uđem u saonice. Onda se Hans nezgrapno uspeo. Čale je uzeo cebe sa konja Sajmona i bacio ga u saonice. Onda je pokrenuo Sajmona. Navukao sam cebe preko sebe i pokušao da smirim drhtavicu. Naša peć je crna, pomislio sam... bože... crna... divna čađava crna... i sijala kroz otvore punim sjajem. Pomislio sam na lonac koji se puši na njoj, na živu paru koja pišti, belu i toplu, ne kao moj dah koji je spor i zamagljen i koji lebdi u nepomičnom vazduhu, težak i mrtav.

Hans je skočio.

'De idemo?, pitao je. 'De idemo?

Čale je čuto.

Ovo ni'e put, rekao je Hans. 'De idemo?

Pištolj mi je zadavao bol u stomaku. Čale je škiljio u sneg.

Zaboga, rekao je Hans. Žao mi je zbog flaše.

Ali čale je vozio.

2.

Žutika je zašla u šumarak, poglela oko dna stabala i krila se u snegu. Beli hrastovi su se izvili visoko, skroz ispruženih grana, crne i naborane kore stabala. Bilo je mesta na kojima sam video smrznute uvojke mrtve trave prilepljene uz zemlju i visoke nabijene gomile snega iz kojih je žutika puštala svoje crne bodlje. Vetar je nabacao neke grane u nanose. Sunce je stvaralo senke još nekih grana po njihovim bokovima i prelamao ih preko vrhova. Zemlja se uzdizala iza šumarka. Sneg se uzdizao. Čale i Hans su imali svoje puške. Pratili smo smetove, trudeći se da ostanemo neprimetni. Čuo sam naše disanje i škripanje snega, zemlje i naših čizama. Kretali smo se sporo i svima nam je bilo hladno.

Iznad snega, kroz granje, ugledao sam vrh Pedersenove kuće, a još bliže, krov njegove štale. Uputili smo se prema štali. Čale bi povremeno zastao i pogledao ima li dima, ali nije bilo ničeg na nebu. Veliki Hans je nabasao na žbun i bodlja mu se zarila kroz vunenu rukavicu. Čale mu je pokazao da čuti. Osećao sam svoj pištolj kroz rukavicu – težak i hladan. Na

našoj putanji zemlja je bila gotovo ogoljena. Uglavnom sam gledao u pete Velikog Hansa jer me je bolelo vrat kad sam gledao gore. Kad bih podigao pogled, zbog dima, blagi povetarac bi mi očešao obraz i prevukao kožu preko kostiju. Nisam mislio bogzna o čemu, osim kako da pratim Hansa u stopu i kako mi, čak i pod kapom, uši gore i kako su mi usne ranjave i kako me sve boli od samog kretanja. Čale je išao za ludim vetrom koji se uvlačio među hrastove, ogolio zemlju od snega i stvorio ravne površine uz njihova stabla. Pokatkad smo morali da se probijemo kroz mali nanos da ne bismo kružili. Krov Pedersenove kuće izdizao se iznad nasipa dok smo hodali, sve dok najzad nismo prešli jedan ugao kad sam ugledao dimnjak skroz crn na suncu kako viri iz osvetljene kosine krova poput ugašene cigare koju je sneg pretvorio u grubi pepeo.

Pomislio sam: vatra je ugašena, sigurno su se smrzli.

Čale je zastao i klimnuo glavom prema dimnjaku.

Vidiš, rekao je Hans nesrećno.

Baš tad sam ugledao oblak snega kako lebdi s vrha nanosa i osetio da me peku oči. Čale je brzo pogledao u nebo, ali bilo je vedro. Hans je snažno udarao stopalima, obesio glavu, nečujno opsovao.

Pa, rekao je čale, izgleda da smo bez veze potezali ovamo. Niko nije kući.

Pedersenovi su svi mrtvi, rekao je Hans i dalje spuštenog pogleda.

Zaveži. Video sam da su čaletove usne ispucale... suva, suva rupa. Mišić mu je zatitrao niz vilicu. Zaveži, rekao je.

Bleda traka snega iznenada je suknula s vrha dimnjaka i nestala. Stajao sam što sam mirnije mogao u ukrućenoj odeći, dok se sneg neobično premeštalo pred mojim očima, sam, preplašen prostorom koji se širio u meni, belom praznom blistavom pustoši poput pustoši spolja, koja hladna gori, ogrubela od talasa, i poželeo sam da se sklupčam, lice priljubim uz butine, ali znao sam da bi mi se trepavice slepile i zaledile od suza. Stomak je počeo da mi krči.

Šta je s tobom, Jorge?, pitao je čale.

Ništa. Zakikotao sam se. 'Ladno mi je, čale, valjda, rekao sam. Podrignuo sam.

Isuse, rekao je Hans glasno.

Zaveži.

Zario sam vrh čizme u sneg. Želeo sam da sednem, što bih i uradio da sam imao gde. Samo sam hteo da odem kući ili sednem. Hans je prestao da lupa nogama i zurio je nazad kroz drveće prema putu kojim smo došli.

Da je iko u kući, rekao je čale, vatra bi gorela.

Šmrknuo je i rukavom obrisao nos.

Bilo ko – kapiraš? Povisio je glas. Bilo ko da je sad u kući, vatra bi gorela. Najverovatnije su svi Pedersenovi izašli i traže tog blesavog klinca. Verovatno su odjurili i nisu mislili na peć. Sad je ugašena. Glas mu je postao smeliji. Da je bilo ko navratio kad su otišli i ušao u kuću, prvo bi negde založio vatru i mi bismo videli dim. Previše je hladno da je ne založi.

Čale je prebacio prelomljenu pušku preko leve ruke i okrenuo cev, polako i promišljeno. Ispale su dve čaure, koje je stavio u džep kaputa.

To znači da niko ni'e kući. Nema dima, naglasio je, i to znači da nema *nikog*.

Veliki Hans je uzdahnuo. Okej, promrmeljao je s određene udaljenosti. Ajmo kući.

Hteo sam da sednem. Evo kauča, evo kreveta – mog – belog i naboranog. I stepenica, hladnih i škripavih. A meni su usta suva, hladna, zubobolna kao uvek kod kuće, i u stomaku mi je hladna oluja, i oči su mi izmorene. U testu je bio otisak dečakove zadnjice. Hteo sam da sednem. Hteo sam da se vratim tamo gde smo privezali konja Sajmona i da utnuo sedim u saonicama.

Da da da, ajde, rekao sam.

Ćale se nasmešio – o đubre – *đubre* – a nije znao ni polovinu onog što sam ja sada znao, onako utrnulog srca i izgorelih ušiju.

Mogli bi makar d' ostavimo cedulju da je Veliki Hans spasao njihovo dete. To mi izgleda kao jedino što kao komšije možemo d' uradimo. I posle čitavog pređenog puta. Š'a kažete?

Šta ti dođavola znaš o tome šta treba uraditi kao komšija?, viknuo je Hans.

Naglo je istresao čaure iz puške u sneg i šutirao ih dok jedna nije skliznula u nanos i dok se nije video samo mesing. Druga je potonula u sneg pre no što je pukla. Crni prah se razlio pod njegovim stopalima.

Ćale se smejao.

Ajde, ćale, 'ladno mi je, rekao sam. Vidi, nisam hrabar. Nisam. Baš me briga. Samo mi je 'ladno.

Prestani da cmizdriš, svima nam je 'ladno. Velikom Hansu je strašno 'ladno.

Naravno, zar ne?

Hans je mrvio crna zrna pod nogama.

Aha, rekao je ćale, kezeći se. Malo. Malo jeste. Okrenuo se. Misliš da možeš da pronađeš put do kuće, Jorge?

Krenuo sam, a on se opet nasmejao, glasno i ružno, proklet da je. Mrzeo sam ga. Isuse, koliko sam ga mrzeo. Ali ne više kao oca. Kao prostor koji gori.

Svakako nikad nisam voleo to đubre Pedersena, rekao je kad smo kretali. Pedersen ti je od oni' što uvek tražu nevolju. Non-stop moli za nju. Nek sam sazna za svog klinca. Zna de živimo. Nije komšijski, ali nikad nisam reko da želim njega za komšiju.

Aha, rekao je Hans. Neka matoro kopile samo sazna.

Trebo je da drži klinca iza tih ograda. Kakav je poso imo da šalje klinca kod nas? Tražio je sneg. Molio je za sneg. Je l' bio spreman? A? Je l' bio? Za *sneg*? Niko nikad nije spreman za *sneg*.

Matoro đubre ne bi došlo da ti kaže da sam ja taj koji se izgubio, rekao sam, ali nisam uopšte vodio računa o rečima, samo sam govorio. Komšija ga je napao, rekao sam, tako mu i treba. Osećao sam kako se saonice kreću poda mnom.

Ne mogu da kažem za svetog Pita, rekao je Hans.

Išao sam brzo. Nisam mario za to da budem neprimetan. Motrio sam na prostor između drveća. Tražio sam mesta gde smo ostavili Sajmona i saonice. Pomislio sam kako ću prvo videti Sajmona, možda njegov dah iznad nanosa ili pored stabla drveta. Okliznuo sam se na malo snega što vetar nije oduvao sa staze kojom smo bili došli. I dalje sam držao pištolj u desnoj ruci, pa sam izgubio ravnotežu. Kad sam ispružio desnu ruku radi potpore, zarila

se u smet do lakta i u trnje žutike. Trgnuo sam se unazad i tresnuo. Hansu i čaletu je to bilo smešno. Ali noge koje su ležale preda mnom nisu bile moje. Stupio sam na užareni vazduh. Bilo je čudno. Iz snega sam ritnuo stopalo, zakačio konjsko kopito i nisam osetio ni najmanju stravu niti iznenađenje.

Izgleda kao kopito, rekao sam.

Hans i čale su ćutali. Podigao sam pogled k njima, daleko. Ništa. Tri muškarca u snegu. Crveni šal i neke rukavice... nečiji led i ugalj... slika za januar. A iza njih na belim brdima? Onda mi je najednom sinulo: ovo je najdalje što ga je jahao. Pogledao sam u kopito i potkovicu koji nisu pripadali slici. Nema mrtvih konja za januar. A na snežnim brdima bile bi divlje staze za saonice, zeleno drveće i sanke koje se spuštaju. Ovo je najdalje. Ili zaleđeno jezero i bučni klizači. Tri muškarca. Na guzici: jedan. Mrtav konj i puška. I jasno mi se ukazalo pitanje, kao da je neka devojka viknula s kalendara: hoćeš li ustati i nastaviti da hodaš? Možda je to bila božićna slika. Veliki panj i toplo narandžino drvo na kom sam se ispružio u flanelskoj pidžami. Upravo sam dobio pištolj BB. I pitanje je glasilo: hoću li ustati i nastaviti da hodam? Hansove cipele, i čaletove, bile su nepomične kao i konjske potkovice. Da li ih je neko izudarao? Ukrao im tela? Ko ih je ostavio ovde? I božićni keksići izrezani u obliku dečakove mrtve vlažne zadnjice... možda s trešnjom da oživi blede testo... ugalj iz šporeta. Ali nisam mogao samo da kažem da liči na kopito ili da liči na potkovicu i da smesta krenem jer su me Hans i čale čekali pozadi s vunanim kapama i drhtavim rukavicama... kao slika za januar. Nasmejan. Učio sam da klizam.

Izgleda da ga je dovde jahao.

Najzad je čale rekao ravnodušno: o čemu pričaš?

Rekao si da je imao konja, čale.

O čemu pričaš?

O ovom ovde konju.

Nisi nikad vido potkovicu?

To je samo konjsko kopito, rekao je Hans. Hajdemo.

O čemu pričaš?, upitao je čale ponovo.

Muškarac koji je uplašio Pedersenovog klinca. Muškarac kog je video.

Baljezgarije, rekao je čale. To je jedan od Pedersenovih konja. Prepoznao sam potkovicu.

Tako je, rekao je Veliki Hans.

Pedersen ima samo jednog konja.

To je ovaj ovde, rekao je Veliki Hans.

Ovaj konj je smeđ, zar ne?

Pedersenov konj ima smeđe zadnje noge. Sećam se, rekao je Veliki Hans.

NJegov je crn.

Ima smeđe zadnje noge.

Počistio sam malo snega. Znao sam da je Pedersenov konj crn.

Šta kog đavola, rekao je Hans. Hajde. Previše je hladno da ovde stojimo i raspravljamo o boji Pedersenovog prokletog konja.

Pedersenov konj je crn, rekao je čale. Nema ništa smeđe na njemu.

Veliki Hans se ljutito okrenuo prema čaletu. Rekao si da si mu prepoznao kopito.

Mislio sam da jesam. Ni'e.

I dalje sam strugao sneg. Hans se nagnuo dole i gurnuo me. Konj je bio beo na mestima gde mu se zaleđeni sneg prilepio uz kožu.

Smeđ je, Hanse. Pedersenov konj je crn. Ovaj je smeđ.

Hans je nastavio da me gurka. Proklet da si, ponavljao je neobično visokim glasom.

Sve vreme si znao da to nije Pedersenov konj.

Nastavio je kao pesmu. Pažljivo sam ustao, skinuvši zaštitu. Možda će se neko kasnije u toku zime saplesti o njegove potkovice koje vire iz snega. Činilo mi se kao da sam već upucao Hansa. Znao sam gde drži pištolj – ispod časopisa u fioci – i mada mi to ranije nije padalo na pamet, čitava ta stvar mi se sad vrzmala pred očima sasvim prirodno da se sigurno tako i dogodilo. Naravno da sam ih sve upucao – čaleta u krevetu, kevu u kuhinji, Hansa kad je ušao u kuću nakon svojih obilazaka. Ne bi izgledali mnogo drugačije mrtvi nego što su živi, samo ne bi bili toliko glasni.

Ej, Jorge – pazi s tim, Jorge. Jorge.

Njegova puška je bila pala u sneg. Držao je obe šake pred sobom. Posle sam stajao sâm u svakoj sobi.

Žut si, Hanse.

Polako se odmicao, braneći se od mene – braneći – braneći...

Jorge... Jorge... ej... Jorge... Kao da peva.

Posle toga sam prelistao njegove časopise, sa šakom na kiti, vreo od glave do pete.

Upucao sam te, žuti Hanse. Više ne možeš da vičeš niti da me guraš niti da me bockaš u dupe u štali.

Ej čekaj, Jorge – slušaj... Šta? Jorge... čekaj... Kao da peva.

Posle toga samo vetar i topao šporet. Drhteći sam se podigao na nožne prste. Čale je prišao, a ja sam pomerio pištolj da ga primim. Pomerio sam ga napred-nazad... Hans i čale... čale i Hans. Nestali. Sneg se gomila u čoškovima prozora. U proleće ću srati s otvorenim vratima i gledaću kosove.

Ne budi prokleta budala, Jorge, rekao je čale. Znam da ti je hladno. Ići ćemo kući.

... žut žut žut žut... Kao pesma.

Ej, Jorge, nisam žut, rekao je čale i zadovoljno se nasmešio.

Obojicu sam vas upucao mecima.

Ne budi budala.

Cela kuća izrešetana. Kao i vi.

Čudno da to ne osećam.

Nikad ne osećaju, zar ne? Zečevi?

Lud je, pobogu, Mag, lud je...

Nikad nisam 'teo. Nikad nisam krio kao ti, rekao sam. Nikad mu nisam verovao. Nisam ja žut, ali ti, ti si me naterao natero da dođem, a vi ste žuti žuti, sve vreme ste bili žuti.

Samo ti je hladno.

Hladan ili lud – pobogu – isto je.

Samo mu je hladno.

Onda je čale sklonio pištolj i stavio ga u džep. Njegova puška mu je lagano visila preko leve ruke, ali me je udario i ugrizao sam se za jezik. Čale je pljuvao. Okrenuo sam se i potrčao stazom kojom smo došli, s jednom rukom preko lica da bih olakšao peckanje.

Ti malo govno, vikao je Veliki Hans za mnom.

3.

Čale se vratio do saonica na kojima sam sedeo šćučuren pod ćebetom i uzeo lopatu otpozadi.

Bolje ti je?

Malo.

Što ne popiješ malo te kafe?

Sad je već 'ladna. Svakako neću.

A te sendviče?

Nisam gladan. Neću ništa.

Čale je krenuo nazad sa lopatom.

Šta ćeš s tim?, pitao sam.

Da iskopam tunel, rekao je i nestao iz vidokruga iza nekog nanosa, dok se sunce presijavalo na oštrici.

Gotovo da sam ga pozvao da se vrati, ali setio sam se njegovog keza, pa nisam. Sajmon je gazio. Privukao sam ćebe. Nisam mu verovao. Jesam samo na trenutak, kad je to izgovorio. Bila je to šala. Pa, bilo mi je previše hladno za šale. Zašto mu je bila potrebna lopata? Ne bi imalo smisla kopati zbog konja. Videli bi da nije Pedersenov.

Siroti Sajmon. Bio je bolji od njih. Oni bi nas ostavili na hladnoći.

Čale je zaboravio na lopatu u saonicama. Mogao sam da je upotrebim dok sam tragao za njegovom flašom. To je takođe bila šala. Čale bi sedeo tamo i razmišljao kako je zanimljivo što Jorge tamo lupa po snegu, sačekacu da vidim da li će se setiti lopate. Bilo bi zanimljivo da Jorge zaboravi, mislio je dok je sedeo pod ćebetom i trzao glavu tamo-amo kao pile. Slušao bih o tome kad stignemo kući dok mi se ne smuči. Spustio sam glavu i zatvorio oči. U redu. Nisam mario. Istrpeću to da bi mi bilo toplo. Ali to nije moglo da bude ispravno. Čale je sigurno zaboravio ko i ja. Strašno je želeo tu flašu. Sad je uopšte nije bilo. Bilo mi je hladnije sa zatvorenim očima. Pokušao sam da mislim o svom tom donjem vešu i devojka-ma sa slika. Vrat mi je bio ukočen.

Čiji je to onda bio konj?

Odlučio sam da još malo držim zatvorene oči, da vidim hoću li uspeti. Onda sam odlučio da to ne radim. U očima mi je bio snop svetlosti. Bio je sjajniji od snega i podjednako beo. Otvorio sam oči i ispravio se. Zavrtelo mi se od toga što sam držao spuštenu glavu. Sve mi je bilo zamagljeno. Bilo je mnogo plavih linija u pokretu.

Da li su ipak znali čiji je to konj? Možda je bio Karlsonov ili čak Šmitov. Možda je to bio Karlson u žutim rukavicama ili Šmit, pa ga je klinac, pošto je iznenada ušao u kuću iz štale

i nije znao da je Karlson došao, video u kuhinji kako drži pušku što je moglo da se desi da je to bio Šmit, i klinac se uplašio i pobegao, jer nije razumeo i sneg je vejaio, i kako je Šmit dospeo tamo, ili kako je Karlson dospeo tamo, ako je to bio neko od njih dvojice, pa se klinac uplašio i pobegao i došao do naših jasalaa gde se sneg sakupio oko njega, a onda ga je Hans ujutru pronašao.

A mi smo bili proklete budale. Posebno Hans. Drhtao sam. Hladnoća mi se nastanila u stomaku. Sunce se spustilo ka zapadu. U njegovoj blizini nebo je bilo mutno. Korita nekih smetova postajala su plava.

On ne bi bio toliko uplašen. Zašto bi Karlson ili Šmit bili napolju na takvoj oluji? Ako je neko bio bolestan, oni su bili bliži gradu od Pedersenovih i nas. Bio je to dug put za njih po takvom vremenu. Ne bi se prevarili. Ali ako je konj bio ukraden, od koga je mogao da se ukrade osim od Karlsona i Šmita ili možda Hansena?

On odlazi u štalu pre snega, najverovatnije noću, i poznaje konje. Zob ili seno izvode jednog napolje. On beži. Nastupa mećava. S mukom se probija s konjem, savija se na vetru, daleko se nadnosi ne bi li video ograde, bilo kakve oznake, put. Stiže do šumarka. Možda mu nije poznat. Konj naleće na žutiku, propinje se, pada na kolena; ili ga neka niska grana belog hrasta koju ne vidi obara u smet; ili sklizne kad se konj propne jer naleti na bodlje. Konj se malo udalji, ne daleko. Onda stane – gotov. A on – on je zapanjen, koža mu je opaljena vetrom, istrošen je kao kamen u potoku. Smrznut je i umoran, od mokrog snega. Vetar zavija. On je slep. Gladan je, smrznut i uplašen. Sneg mu štipa lice i čini ga glatkim. Stoji mirno, sam-samcijat, dok vetar duva pored njega. Potom ga sneg sakriva. Vetar nanosi pokoricu preko njega. Jedino će ga lopata porinuta u snežne nanose ili topla kiša zateći kako leži pored konja.

Zbacio sam ćebe, skočio i otrčao stazom koju smo napravili između nanosa i drveća, proklizavao sam, naglo skretao tamo-amo, uprkos ukočenosti, ali sve vreme sam držao podignutu glavu i pažljivo gledao napred.

Nisu se nalazili pored konja. Kopito i deo noge koje sam iskopao ležali su pored staze kao da ničeg drugog nije bilo. Uplašio sam se kad sam ih video kao da ih je neki dobar vetar oduvao s nekog drveta. Sad je duvao blagi povetarac i shvatio sam da mi je jezik ranjav. Hansova i čaletova putanja sezala je još dalje – prema Pedersenovoj štali. Više nisam bio uzbuđen. Setio sam se da sam ostavio ćebe na sedištu umesto da sam ga prebacio preko Sajmona. Pomislio sam da se vratim. Čale je rekao tunel. To mora da je bila šala. Ali šta su nameravali da rade s tom lopatom? Možda su ga pronašli pored štale. Šta ako je to stvarno bio Šmit ili Karlson? Porazmislio sam ko bih voleo da to bude. Išao sam sporije čaletovom putanjom. Sad sam bio sagnut. Krov Pedersenove štale bio je sve veći; nebo je bilo maglovitije; tu i tamo su oblaci snega poskakivali s vrha nanosa kao otkinuti i brzo odlepršali.

Oni *jesu* kopali tunel. Nisu čuli kad sam se približio. Zaista su kopali tunel.

Hans je kopao po velikom nanosu. Prostirao se u visokom luku od šumarka prema štali. Spajao se s krovom gde je bio najniži i ulivao u njega kao da ispod nema štale. Izgledalo je kao da se sav zimski sneg tu sakupio. Da se nanos nije završavao u šumarku, bio bi strava za sankanje. Mogli biste da stavite merdevine na ivicu krova i spustite se odatle. Pokorica je izgledala dovoljno tvrdo.

Hans i Čale su kroz nanos izdubili rupu dužine oko tri metra. Hans je kopao, a Čale je od iskopanog snega pravio gomilice iza sebe. Izračunao sam da ima blizu trideset metara do štale. Da smo bili kod kuće i da nam nije bilo toliko hladno, bilo bi zabavno. A ovako će potrajati čitav dan. Proklete budaletine.

Sve mislim, počeo sam, a Hans je zastao u tunelu sa lopatom punom snega u vazduhu.

Čale se nije ni osvrnuo ni zastao.

Možeš da nam pomogneš da kopamo, rekao je.

Sve mislim, rekao sam, i Hans je ispuštio lopatu, prosuo sneg i izašao. Sve mislim, rekao sam, da kopate na pogrešnom mestu.

Hans je pokazao ka lopati. Počni da kopaš.

Treba nam nešto da prenosimo sneg, rekao je Čale. Postaje isuviše daleko.

Čale je šutnuo u sneg i zamlatarao rukama. Preznojavao se, kao i Hans. Bilo je to strašno šašavo.

Reko' kopate na pogrešnom mestu.

Reci Hansu. To je njegova ideja. On je naloženi kopač.

Mislio si da je to dobra ideja, rekao je Hans.

Nisam.

Pa, rekao sam, teško ćete baš tamo da ga nađete.

Čale se nacerio. Neć' ni on nas da nađe.

Neće on nikog da nađe ako je tamo gde ja mislim.

O aha – *misliš*. Hans se približio. Gde?

Tamo dokle je dospeo. Zaista mi je bilo svejedno šta je Hans radio. Mogao je da se približi koliko je hteo. U snegu blizu tog konja.

Hans je krenuo, a Čale se ugrizao za usnu i odmahnuo glavom.

Verovatno Šmit ili Karlson, rekao sam.

Verovatno Šmit ili Karlson, sranje, rekao je Čale.

Naravno, viknuo je Hans.

Hans je zgrabio lopatu, razjaren, i prošao s njom pored mene kao da drži sekiru.

Hans radi kao vršalica, rekao je Čale.

Nikad nećeš završiti.

Ne.

Viši je nego što je potrebno.

Naravno.

Zašto ga onda kopate?

Hans. Hans to želi.

Zašto, pobogu?

Da stignemo do štale a da nas niko ne vidi.

Zašto ne pređete iza nanosa?

Hans. Hans kaže ne. Hans kaže da se s prozora na spratu vidi preko nanosa.

Šta kog đavola.

Ima pušku.

Ali ko zna da je on na spratu?

Niko. Ne znamo čak ni da li je tamo. Ali taj konj jeste.

On je tamo gde sam rekao.

A-a, nije. Samo bi želeo da jeste. Kao i Hans, a? Ali nije. Šta je klinac video ako je on – njegov duh?

Otišao sam do kraja tunela. Sve je izgledalo plavo. Vazduh je bio ustajao i vlažan. Moglo je da bude zabavno, sneg iznad mene, čvrst i zrnast, uzbuđenje u tunelu, igre. Ulaz u rudnik, sve prigušeno, tragovi oštrice u snegu. Pa znao sam kako se Hans oseća. Bilo bi divno rovariti, nestati pod snegom, spavati daleko od vetra na nežnom čaršavu, na bezbednom. Ustuknuo sam. Otišli smo po Hansa i krenuli kući. Čale mi je dao pištolj uz osmeh.

Čuli smo kako lopata seče pokoricu i Hansa koji dahće. Koristio je lopatu kao vile. Sasekao je sneg oko konja na komade. Gundao bi kad bi zarinuo lopatu. Potom je njome počeo da udara sneg, da ga potiskuje, a onda je parao pokoricu bočnom stranom oštrice.

Hanse. Nema svrhe, rekao je čale.

Ali Hans je nastavio s lopatom, rasecao je i udarao, lupao tamo-amo kao da pokušava da ubije zmiju.

Samo arčiš vreme. Nema svrhe, Hanse. Jorge nije bio u pravu. On ni'e pored konja.

Ali Hans je nastavljao, sve brže.

Hanse. Čale je morao da progovori grubo i glasno.

Lopata se zarila u sneg. Udarila je u kamen i odzvonila. Hans je kleknuo i šakama lupkao po snegu. Kad je ugledao kamen, prestao je. Prosto je zurio u njega na kolenima u snegu.

Hanse.

Đubre. Ubio bih ga.

Ni'e ovde, Hanse. Kako bi mogao da bude? Klinac ga nije video ovde, video ga je u kuhinji.

Hans izgleda nije slušao.

Jorge nije bio u pravu. On uopšte ni'e ovde. Sigurno ni'e ovde. Ne mož' da bude.

Hans je zgrabio lopatu kao da je hteo da je zafrljači i poskočio. Pogledao me je na tako užasan način da sam zaboravio koliko sam ravnodušan.

Moramo da smislimo šta nam je činiti, rekao je čale. Tunel neće upaliti.

Hans nije gledao čaleta. Samo je mene gledao.

Možemo da idemo kući, rekao je čale. Možemo da idemo kući ili da probamo da pređemo iza nanosa.

Hans je polako spustio lopatu. Počeo je da se vuče uskom putanjom prema štali.

Ajmo kući, Hanse, rekao sam. Ajde, idemo kući.

Ne mogu da idem kući, rekao je tihim ravnodušnim glasom dok je prolazio pored nas.

Čale je uzdahnuo, a ja sam se osećao kao mrtav.

Treći deo

1.

Pedersenova kobila bila je u štali. Čale je vodio računa da ostane mirna. Protrljao ju je šakom po slabini. Položio je glavu na njen vrat i šapnuo joj na uvo. Ona se protresla i zanjihala. Veliki Hans je odškrinuo vrata i provirio. Pokazao je čaletu da učutka kobilu, ali on je bio u pregratku. Upitao sam Hansa da li vidi nešto, a on je odmahnuo glavom. Upozorio sam čaleta na vedro. Uspeo je da umiri konja. U vedru se nalazilo nešto što liči na sundere. Ako su to bili sunderi, bili su tvrdi. Hans se okrenuo od vrata da protrlja oči. Naslonio se na zid.

Onda je došao čale i pogledao kroz prorez.

Ne bi' reko da je iko kući.

Veliki Hans je štucao. Nečujno je psovao i štucao.

Čale je gundao.

Sad je kobila bila mirna, a mi smo disali pažljivo i, da se vetar pojačao, ne bismo mogli da čujemo njega niti sneg koji je eventualno naneo. U štali je bilo toplije i ono malo svetla nežno je padalo na seno i drvo. Bili smo na bezbednom podalje od sunca i bio je dobar osećaj to što su nam oči služile da gledamo u nepokretne alatke i kožu. Naslonio sam se na zid kao Hans i zapojasao pištolj. Bio je dobar osećaj što sam ispraznio tu ruku. Lice mi je gorelo i bio sam veoma pospan. Mogao sam da iskopam rupu u senu. Čak i da je bilo pacova, spavao bih s njima. Sve je bilo mirno u štali. Alat i oprema visili su sa zidova, a kofe, vreće i sargija bili su položeni po podu. Ništa se nije pomicalo u slami niti pomeralo u senu. Kobila je opušteno stajala. A Hans i ja smo bili naslonjeni na zid, on je uvlačio dah i zadržavao ga, čekali smo čaleta, koji nije ispuštao nikakav zvuk. Jedino što je delovalo kao nešto živo bio je zrak sunca koji se ušunjao ispod njega, polegao po podu i pojavio se na kofi beo i opasan.

Ne bi' reko, najzad je kazao čale. Nikad ne znaš.

Sad, ko će ići, pomislio sam. Nije daleko. I onda je gotovo. Baš je s druge strane dvorišta. Ništa dalje od pešačenja iza nanosa. Samo prozori posmatraju. Ako je bio tu, otišao je, i nema zime.

Otišao je.

Možda, Jorge. Ali ako je došao tim smeđim konjem na kog si nabasao, zašto nije uzeo ovu Pedersenovu kobilu kad je otišao?

Isuse, Hans je prošaptao. On je ovde.

Može da se desi da je u štali, ne bismo ga ni videli.

Hans je štucao. Čale se nežno smešio.

Idi dođavola, rekao je Veliki Hans.

Pomislio sam da ću te spasti tog hiktanja.

Da vidim, rekao sam.

Mora da je otišao, pomislio sam. Uopšte nije daleko. Mora da je otišao. Nije se pojavio. Nije daleko, ali ko će otići preko? Video sam kuću tek kad sam dobro zaškiljio. Najbliži deo,

trpezarija, bila je prema nama. Trem je bio podalje, s leve strane. Mogli biste da pređete do bližeg zida i probijete se okolo ispod prozora. Mogao bi da vas vidi s prozora na tremu. Ali otišao je. Ipak nisam hteo da pređem taj vetroviti zavejani prostor da bih saznao.

Hteo sam da Veliki Hans prestane. Brojao sam razmake. Osim toga, sve je bilo ugodno iza mojih leđa. Nastupila je duga tišina dok je držao dah, a posle toga smo čekali.

Vetar je nadolazio pored sneška. Sad je bilo dugačkih plavih senki pored njega. Nebo je na istoku bilo vedro. Sneg je lagano provejavao do trema pored sneška. Ledenica je visila s nosa pumpe. Nigde nije bilo tragova. Pitao sam da li su videli sneška i čuo sam kako čale gundā. Sneg je dopirao snešku do struka. Vetar mu je oduvao oči s lica. Nečujni dimnjak ukazivao je na praznu kuću.

Nema ti tu nikog, rekao sam.

Hans je ponovo počeo da štuca, pa sam istrčao.

Otrčao sam do zida trpezarije i skroz priljubio leđa uz njega, snažno pritiskao. Sad sam na nebu ugledao oblake sa zapadne strane. Vetar je nadolazio. Bilo je okej da Hans i čale dođu. Ja bih zašao za ugao. Obišao bih zid. Tu je bio trem. Sneško je stajao sam pored njega.

Sve čisto, doviknuo sam im dok sam se opušteno udaljavao.

Čale je obazrivo izašao iz štale s rukama na pušci. Hodao je sporo da bi bio hrabar, a ja sam stajao na čistini i smeškao se.

Čale je sedeo grleći kolena kad sam čuo pucanj, a Hans je vrisnuo. Čaletova puška se ispravila. Povlačio sam se priljubljen uz kuću. Bože moj, pomislio sam, on je stvaran.

Želim piće.

Držao sam se za kuću. Bilo je nanosa snega uz nju.

Želim piće. Šakom mi je dao znak.

Zaveži. Zaveži. Odmahnuo sam glavom. Zaveži. Zaveži i umri, pomislio sam.

Želim piće, presušio sam, rekao je čale.

Čale je poskočio kad sam ponovo čuo pucanj. Izgleda da je uperio šaku ka meni. Prsti su mi skliznuli niz daske. Pokušao sam da ih zarijem, ali su mi leđa skliznula nadole. Beznađežno sam zatvorio oči. Znao sam da ću ponovo čuti pucanj, iako ga zečevi ne čuju. Nečujno će doći. Leđa su mi klizila. Zečeve je, međutim, teško pogoditi kad skakuću naokolo. Ali prerijski psi, kao što je čale, oni sede. Osetio sam pahulje po licu, kako nestaju pri dodiru. Upucaće me, tako mi boga. Da li je čaletova glava nagnuta? Ne gledaj. Osećao sam kako mi pahulje nežno padaju na lice i rastaču se. Blesak je bio bolan i zatvarao je prerez u mojim očima. Ta pukotina na čaletovom licu sigurno je strašno suva. Ne gledaj. Da... vetar je nadolazio... pahulje su bile brže.

2.

Kad mi je bilo toliko hladno da mi je postalo svejedno, otpuzao sam do južne strane kuće i razbio dvokrilni prozor pištoljem koji sam zaboravio da imam i spustio se u podrum, pocepavši jaknu na staklo. Gležnjevi su me boleli, pa sam se šćućurio u mračnom ćošku, na hladnom plesnivom mestu pored kutija. Odmah sam zaspao.

Mislio sam da sam se momentalno probudio, mada je svetlost koja je padala kroz prozor bila crvena. Stavio ih je u podrum, setio sam se. Ali ostao sam tu gde jesam, toliko mi je bilo hladno da sam imao utisak da sam se rastavio od života i pitao sam se da li se sve urotilo tako da ja završim u ovom podrumu u zamenu za klinca koji mu je izmakao. Pa, on se iznenada pojavio. Pedersenov klinac – možda je predstavljao nekakvu poruku. Ne, više mi se dopadala ideja da smo mi zamenjeni zatvorenici. Ja sam ponovo u sopstvenoj zemlji. Ne, pre će biti da mi je dodeljena zemlja. Nova pusta zemlja. Sve više sam se gubio dok smo dolazili, možda izmučen hladnoćom. Kako god, mantalo mi se u glavi, oči su me pekle, pogled mi je bio mutan, svuda neke trake. Pa, bio je brz i tih. Zec se prosto spotakao. Ženske su neosetljive kad se smrznu. Pomislio sam na mekoću tunela, trag oštrice u snegu. Pretpostavimo da je sneg dubok trideset metara. Dole, dole. Plavo-bela pećina, sve tamnije plava. Onda se grana na dodatne tunele kao drvo. I lepe prostorije. Da li je već februar? Setio sam se filma u kom su meseci otpadali s kalendara kao lišće. Devojke u crvenom prozračnom vešu nestaju iz vidokruga na skijama. Tišina tunela. Sve dublje unutra. Stepenice. Široke, visoke stepenice. I terase. Prozori od leda i ljupka zelena svetlost. Ah. I dalje bi bilo snega u februaru. Evo spuštam se sa štale, šine šište. Opasno se naginjem, ali ipak nastavljam da vozim. Sad u korito, brzo snežno korito, i Pedersenov klinac koji pluta grudima nadole. Svi su se udavili u snegu, zar ne? Mislim, manje-više, zar ne? Klinac jer je ubio porodicu. A šta je sa mnom? Sigurno sam se smrzao. Ali otići ću pre toga, to je lepa stvar, već sam krenuo. Da. Zanimljivo. Ja sam bio nešto preko čega sam prevlačio prstima i napipavao gde boli, kao da ima pohabanih mesta na koži, rđe i truleži na šrafovim i daskama koje sam morao da pronađem, a mesta nisu bila pristupačna, prsti su mi bili ukočeni u rukavicama, a njihovi krajevi ranjavi. Nos mi je curio. Uglavnom interesantno. Zanimljivo. Uhvatio me je grč u nozi, što me je sigurno probudilo. Izdaleka sam osećao mekane delove ramena u jakni, teški pojas od kape oko čela, a na tvrdom podu još tvrđa stopala, na grudima čvrsto obgrljena kolena. Osećao sam ih, ali drugačije... kao pritisak zavrtnja kroz čelik ili kolan kožnog ama ili stisak drveta o drvo u podovima... kao uvrtnje i stezanje, bolno popuštanje krhkih spojenih točkova, i natopljenih letvi, i u dubokim zimskim izvorima.

Nisam video peć, ali bila je ugašena. Njen ugalj je hladan, znao sam. O slomljeni prozor odbijala se duga i bacala šare na pod. Jednom je vetar dunuo kroz njega i pahulja se okrenula. Stepenice su vodile u mrak. Da je snop svetlosti pao niz stepenice, pretpostavljam da bih morao da pucam. Napipavao sam tražeći pištolj. Onda sam primetio podrum za voće i zatvorena vrata gde su bili Pedersenovi.

Da li su već mrtvi? Naravno da jesu. Svi su mrtvi osim mene. Manje-više. Svakako, Veliki Hans zapravo nije bio mrtav, osim ako ga tip nije sustigao dok je urlao i trčao. Ali Veliki Hans je otišao kao kukavica. Znao sam to. Skoro da je bilo bolje što ga je sneg dočekao živog. Nisam imao njegove časopise, ali setio sam se kako su izgledale, napumpanih bruseva.

Vrata su bila sačinjena od drveta s drvenom polugom. Lako sam otpustio polugu, ali vrata su bila zaglavljena. Ne bi trebalo da se zaglave, ali *jesu* se zaglavila – na vrhu. Pokušao

sam da vidim vrh tako što sam stao na prste, ali nisam mogao dobro da ih savijem, pa sam padao u stranu. Džabe pokušavam, pomislio sam. Nema razloga za to. Ponovo sam povukao, veoma snažno. Otpalo je parče kad su se uz trzaj otvorila. Pričvršćena klinom. Zašto? Imala su polugu. U podrumu za voće bilo je još mračnije, a vazduh je mirisao na ustajalo i zemlju.

Možda su sklopčani kao klinac kad je pao. Možda je mraz na njihovoj odeći, a kosa im je ukrućena. Koje su im boje nosevi? Da li bih smeo da ih povučem za nos? Čuj. Ako je stara gospođa mrtva, zaviriću joj u međunožje. Nisam ja Hans da ih trljam. Veliki Hans je pobegao. Sneg ga je sačekao. Ovde dole nije bilo lonca, šporeta. Pre nego što uradite tako nešto, želite da budete sigurni. Pomislio sam na to kako su se sunderi u vedru stvrdnuli.

Vratio sam se iza kutija, sakrio i posmatrao stepenice. Otpalo parče je bilo narandžasto na šarenom svetlu. Čuo me je kad sam slomio staklo ili kad su se vrata zatresla i otvorila ili kad je ispao klin. Čekao je iza vrata na vrhu stepenica. Trebalo je samo da se popnem. Čekao me je. Sve ovo vreme. Čekao je dok smo stajali u štali. Čekao je da izađe čale s rukama natovarenim puškom. Nije rizikovao i čekao je.

Znao sam da ne mogu da čekam. Znao sam da ću morati da pokušam da izađem. On će takođe tamo čekati. Polako bih seo u снег kao čale. To bi bila sramota, posebna sramota nakon svega kroz šta sam prošao, jer sam bio nadomak nečeg divnog, osećao sam kako to titra u meni na neobičan način, u delu mene koji je uzleteo visoko i smireno spustio pogled na gomilu moje ukrućene odeće. O, šta je čale zaboravio. Mogli smo da upotrebimo lopatu. Pomoću nje bih pronašao flašu. Ona bi nam pomogla da odemo kući. Pored šporeta bih opet došao sebi. Pored njega bi mi ponovo bilo toplo. Ali dok sam razmišljao o tome, više mi se nije činilo privlačnim. Nisam želeo da ponovo dođem sebi na taj način. Ne. Bilo mi je drago što je zaboravio na lopatu. Ali on... on je čekao. Čale je uvek govorio da može da čeka; a da Pedersen ne može. Ali čale i ja, mi nismo mogli – samo je Hans ostao unutra, a mi smo izašli, dok je sve vreme pravi čekač čekao. Znao je da ja ne mogu da čekam. Znao je da bih se zaledio.

Možda su Pedersenovi prosto spavali. Morao sam da budem siguran da matori ne posmatra. Kakva stvar. Čale se pretvarao da spava. Da li bi takođe mogao da glumi smrt? Ona nije bila nešto. Debela. Seda. Ali međunožje je međunožje. Svetlost na prozoru je bleдела. Nebo koje sam video bilo je zamagljeno. Komadići slomljenog stakla izgubili su sjaj. Čuo sam vetar. Sneg je rastao pored prozora. Paučina je kruto visila s jedne grede kao žičana mreža. Pahulje su pratile jedna drugu unutra i nestajale. U očaju sam brojao tri, jedanaest, dvadeset pet. Jedna je zasijala pored mene. Možda Pedersenovi prosto *jesu* spavali. Ponovo sam otišao do vrata i pogledao unutra. Čaše i tegle bile su prošarane malim nizovima svetla. Napipavao sam patos stopalom. Najednom sam pomislio na zmije. Gurao sam stopala. Dospeo sam do svakog ćoška, ali pod je bio prazan. To je stvarno bilo olakšanje. Vratio sam se i sakrio među kutije. Vetar je sad nadolazio, sa snegom, staklo se presijavalo na neočekivanim mestima. Zardali vrhovi krovnih eksera u otvorenom burencetu imali su beli odsjaj. O za ime boga. Gore, u kući, čuo sam kako su se vrata snažno zalupila. Bilo mu je dosta čekanja.

Klinac mora da se zamrzne zbog ubistva porodice.

Stepenište je bilo bez rukohvata i strmo. Kao da posrće u vazduhu. Hvala bogu da su gazišta bila čvrsta i da nisu škripala. Mrak je vladao poda mnoom. Užas od visine. Ali samo sam se peo sa sankama pod rukom. Kroz minut ću se sjuriti s ivice krova niz strmi nanos i podići ću snežnu prašinu za sobom. Držao sam se stepenica, ispružen. Kad bih pao u svemir, lebdeo bih oko tamne zvezde. Ne kalendar za mart. Možda bi me pronašli u proleće kako visim s ovih stepenica kao zimska lutka.

Polako sam odmileo i odgurnuo vrata. Na kuhinjskom tapetu bile su naslikane saksije, zelene i veoma velike. Iz svake je rastao jedan veliki crveni cvet. Počeo sam da se smejem. Dopao mi se tapet. Dopao mi se; bio je moj; prešao sam prstima preko zelenih saksija i ogromnog cveta koji je virio, smejući se. Levo od vrata na vrhu stepenica nalazio se prozor koji je gledao na zadnji trem. Video sam kako vetar užurbano nanosi sneg prema snešku. Čitavom dužinom su nebo i sva njegova svetlost bili olovni, a sav sneg pepeljast. Trem je bio prekriven otiscima stopala, debelim i preciznim.

Bio sam nadomak slavlja, ali na vreme sam se setio i odmaglio u plakar, pognuo se između metli i nabacio ruke preko očiju. Niz dugačko zeleno brdo stajao je red ovaca. Bila je to moja omiljena slika u knjizi koju sam imao kad mi je bilo osam godina. Na njoj nije bilo ljudi.

Bio sam besan, a ćale se smejao. Imao sam je od svog rođendana u proleće. Onda ju je on sakrio. To se desilo kad smo imali poljski klozet. Bože, kako je tamo bilo hladno, a ispod mračno. Pronašao sam je pocepanu u klozetu i raskupusanu na ledenom mokrom podu. A dole u rupi video sam kako plutaju kovrdžave ovce. Bilo je čak i leda. Pomahnitao sam, valjao sam se i šutirao. Ćale je udario sebe i smejao se. Jedino sam sačuvao zajapurenog dečaka u plavom, bucmastog u licu, koji mi se nije sviđao. Krava je bila pocepana. Keva je rekla da ću jednog dana dobiti drugu. Neko vreme, svakog dana, čak i kad bi sneg napadao, nebo bilo mrtvo i zimski vetar duvao, osmatrao bih da li moja tetka ponovo stiže i donosi mi knjigu, kao što je keva rekla. Nikad nije došla.

A gotovo da sam imao Hansove časopise.

Ali on bi mogao ponovo da dođe. Kako god, neće me juriti kući, sad ne, ne. Tako mi boga, kalendar je bio jasan, linije oštre i čiste, boje svetle i vesele, i bilo je osmica ispisanih po ledu i crvenih usta koja pevaju i sneg je pripadao meni, visoko nebo takođe, jarko i lepo, žestoko plavo. Ali mogao bi. Brz je.

Nisam mogao da kažem da li je bilo toplije, ali nije bilo vlažno kao pored kutija i osećao sam miris supe. U kuhinji je bilo upaljeno svetlo. Dopiralo je kroz otvor koji sam ostavio u plakaru da bih se osećao ugodnije. Ali svetlost je bledela. Kroz otvor sam video sudoperu, sada beličastu. Pahulje su počele da klize s neba i otiru čoškovice o okno pre no što bi ih vetar ponovo uhvatio i oduvao. U sivilu ih nisam video. Onda bi se pojavile – iznenada – iz njega, kao trice iz zrna, i lagano bi dodirivale prozor dok se vetar kovitla. Nešto crno je skakutalo. Nalazilo se duboko u sivilu gde i sneg. Poskakivalo je na neobičan način, a onda otišlo. Crna dugačka kapa, pomislio sam.

Šutnuo sam kofu dok sam izlazio, a kad sam otrčao do prozora leva noga me je izdala i udario sam o sudoperu. Svetlost je nestajala. Sneg je nadolazio. Nadolazio je gotovo u ravni sa zemljom, moj снег. Vetar je duvao u naletima. Potom, pri zatišju kad se снег slegao i kad je bilo dovoljno svetlo da se vide senke po snežnom nanosu, ugledao sam njegova leđa na konju. Ugledao sam trzaj repa. I снег se vratio. Velike zavese su landarale. Nestao je.

3.

Jednom, kad se prašina zakovitlala s puta, polja bila prekrivena visokom nezgrapnom pšenicom, lišće svakog drveta bilo sivo, uvijeno i klonulo, otišao sam na livadu sa starom metlom kao puškom, gde je maslačak počeo da zri, a nizija bila ispućala, proterao sam skakavce sa zlatnice kao prepelice i upucao ih dok su ukrug lepetali krilima. Osećao sam miris pšenice na toplom vetru i svakoj travki. U ustima mi je bio ukus prašine, a oči su me pekle od gledanja u kuću, štalu i sve te kofe. Prelazio sam metlom preko smeđeg kamenja. Oterao sam konja Sajmona u hlad jednog drveta. Prelazio sam metlom preko smeđe livadske trave i pesnicom kao kundakom i okidačem upucao Indijanca na konju Sajmonu. Jahao sam suvom ravnicom. Dojahao sam u suvi potok. Za mnom se podigla prašina. Išao sam brzo i vikao. Traktor je bio svetlonarandžast. Presijavao se. Prašina se kovitlala za njim. Sakrio sam se u potok i pratio ga kako dolazi. Čekao sam dok njegova putanja nije skrenula prema meni. Posmatrao sam i čekao. Oči su mi bile majušne. Iskočio sam uz poklik i odjahao preko suve ravnice. Moj konj je imao zlatan rep. Prašina se kovitlala za mnom. Čale je bio na traktoru sa šeširom širokog oboda. S pesnicom kao kundakom i okidačem, išao sam brzo i upucao ga.

Čale bi zaustavio traktor i sišao, pa bismo odšetali preko potoka do drvceta pod kojim je Sajmon stajao povijene glave. Seli bismo pored drveta i čale bi izvadio flašu vode između njegovog korenja i otpio. Dobro bi je promućkao u ustima pre no što je proguta. Obrišao bi vrh i ponudio mi je. Ja bih uzeo gutljaj kao da je vrela i vratio mu je. Čale bi otpio još malo, uzdahnuo i ustao. Potom bi rekao: nahranio piliće ko što sam ti reko?, i odgovorio bih da jesam, a onda bi on rekao: kako lov?, a ja bih kazao prilično dobro. On bi klimnuo glavom kao da se slaže, klepio Sajmona po zadnjici i otišao, ali uvek bi rekao da bi bilo bolje da se ne igram predugo na suncu. Posmatrao bih ga kako odlazi preko potoka i maše šeširom pred licem pre nego što ga stavi. Onda bih krišom otpio iz flaše, obrišao usne i njen otvor. Posle toga bih zakoračio u ambroziju i pustio je da mi golica kolena, a potom bih, ponekad, otišao kući.

Postalo mi je toplo pored vatre. Protrljao sam šake. Pojeo sam bajati keks.

Čale je teretnim kolima otišao u grad. Sijalo je sunce. Čale je otišao da sačeka Velikog Hansa na stanici. Okolo je bilo snega, ali blato se slivalo i polja su ponovo bila prošarana zelenom bojom. Blato se uselo uz točkove teretnih kola. Vazduh je ponekad bio svež, a u potoku je bilo vode s odlaskom zime. Kroz otvor na vratima poljskog klozeta video sam ga kako teretnim kolima kreće na voz. Kad sam imao dvanaest godina, imao sam naviku da

gledam dole. Nešto je zaiskrilo na vodi. Tad sam pronašao prvu. Sunce je sijalo. Blato se uspinjalo uz točkove teretnih kola, dok je čale išao na voz, a sneg tekao uskim potokom. Imao je gredu ispod sedišta. Bila je pristupačna. Već je bio vešt u sakrivanju. Tako sam je pronašao i prosuo u rupu. To je bila poslednja godina kad smo imali poljski klozet pošto smo ga srušili kad je došao Veliki Hans.

Pojeo sam jabuku koju sam pronašao. Kora joj je bila smežurana, ali unutra je bila slatka.

Veliki Hans je snažniji od Sajmona, pomislio sam. Dopuštao mi je da mu pomažem oko poslova i razgovarali smo, a kasnije mi je pokazao neke slike u svojim časopisima. Viđaš tako nešto ovde?, pitao bi, odmahujući glavom. Tak'e sise ovde ima samo krava. Zadirkivao bi me i smeja se dok je vrteo stranice i dopuštao mi samo letimičan pogled. Ili bi mi prišao i šljepio po zadnjici. Zajedno smo srušili klozet. Veliki Hans ga je mrzeo. Rekao je da je ta prljava stvar pogodna samo za vojnike. Ali ja sam mu mnogo pomogao, rekao je. Rekao mi je kako Japanke imaju rez sa strane i nemaju dlake. Obećao je da će mi poslati sliku jedne od njih i, mada sam ga gnjavio, to se nikad nije desilo. Spalili smo daske na velikoj gomili iza štale, plamen je bio tamnonarandžast kao zalazak sunca i taman dim se kovitlao. Mokre su od pišačke, rekao je Hans. Stajali smo pored vatre i razgovarali dok nije utihnula, zvezde se pojavile i ugallj se zažario, a on mi je šapatom ispričao o ratu i pucanju iz velikih pušaka.

Čale je voleo leto. Želeo je da bude leto čitave godine. Jednom prilikom je rekao kako viski stvara leto za njega. A Hans je voleo proleće kao i ja, mada sam ja takođe voleo leto. Hans je govorio i pokazivao mi razne stvari. Jednom je izmerio svoju kitu kad mu je bila ukrućena. Posmatrali smo ševe kako lete preko trave i namiguju dok im repovi uzleću. Posmatrali smo kako se smeđa izvorska voda penuša pored stena u potoku i čuli konja Sajmona kako dahće i pumpu kako škripi.

Onda je Hans postao odbojan čaletu i ovaj mi je rekao kako ne bi trebalo mnogo da budem s Hansom. A onda je u zimu čale postao odbojan Hansu, što je gotovo moralo da se desi, i Hans je govorio kevi neke strašne stvari o čaletovom piću i čale ga je jednog dana čuo. Pobesneo je i užasno se ponašao prema kevi ceo dan. Bila je to noć nalik na ovu. Vetar je snažno duvao i sneg je snažno nadolazio, a ja sam založio vatru, sedeo pokraj nje i sanjao. Keva je došla i sela blizu mene, onda je i čale došao, sav goreći iznutra, dok je Hans ostao u kuhinji. Ja sam jedino čuo vatru i u vatri sam čitavo veče gledao kevinu mirno lice a da se nisam ni okrenuo, i čuo sam kako čale pije, i niko, čak ni ja, ništa nije rekao čitave duge, duge večeri. Sledećeg jutra je Hans otišao da probudi čaletu i čale je bacio nokšir i Hans je uzeo sekiru i čale se toliko smeja da se kuća tresla. Ubrzo smo Hans i ja počeli da mrzimo jedan drugog i da sami tragamo za čaletovim flašama.

Vatra je jenjavala. Ponegde je bila plava, ali uglavnom je bila narandžasta. I pored svih Pedersenovih priprema koje je uvek obavljao, kako je čale govorio, nije imao mnogo drva u kući. Bilo je dobro što mi je bilo toplo, ali nisam osećao toliku averziju prema vremenu kao ranije. Pomislio sam kako ću poprilično voleti zimu od sada pa nadalje. Seo sam što sam bliže mogao, ispružio se i zevnuo. Čak i da je njegov đoka deblji... Ja sam ovde, a on na snegu. Bio sam zadovoljan.

Sad je bio na vetru i na hladnom i pospan kao ja sada. Glava mu je bila povijena kao što je konju sigurno bila i klatio se u sedlu veoma umoran od pridržavanja i samo se sanjivo klatio zatvorenih očiju i sa snegom po teškim kapcima i trepavicama i sa snegom u kosi i po rukavima i unutar okovratnika i u čizmama. Bilo je dobro bilo mi je drago što je on tamo nisam ja tamo uspravan i ogoljen na vetru na konju kao prut s konjem koji je do sada najverovatnije stao pognute glave pognute pred olujom, i ne bih voleo da ležim sam samcijat tamo u hladnom belom mraku, da umirem sam-samcijat tamo negde, da budem zatrpan tamo negde dok još pokušavam da dišem, znajući da bih se polako pojavio na površini tek na proleće i da bih ubrzo omekšao na suncu i da bi me znatiželjni psi uznemiravali.

Sigurno se konj zaustavio, ali je naterao drugog da nastavi. Možda će takođe uspeti da upravlja ovim dok se ne sruši, ili dok on ne padne, ili se nešto slomi. Možda će stići do sledećeg mesta. Možda će prosto stići. Karlsonov ili Šmitov. Jednom se to jeste desilo iako nije imao prava niti prilike za to. Ipak jeste. Sad je bio u dubokom snegu. Još snega je nadolazilo. Još je padao. Sad je bio u njemu i mogao je da nastavi i mogao je da se probije kroz njega jer je to ranije učinio. Možda je u snegu bio svom na svome. Možda je živio tamo, kao riba u jezeru. Proleće nije posedovalo ništa nalik njemu. Iznenadio sam sebe kad sam se nasmejao što je kuća toliko prazna, a vetar toliko ujednačen da se nije smatrao bukom.

Ugledao sam ga kako se približava pored naših jaslara, a konj se spušta na kolena tamo u nanosu. Video sam ga kako odlazi u kuhinju i ulazi nečujno zbog sveg tog vetra. Video sam Hansa kako sedi u kuhinji. Pio je kao što je čale pio – podižući flašu. Keva je bila tu, a njene šake poput zamke na stolu. Pedersenov klinac je takođe bio tu, go u brašnu, s peškirim preko struka, a viski i voda su ravnomerno kapali. Hans je posmatrao, posmatrao je dečakove prljave nožne prste, posmatrao ga kao što je mene posmatrao svojim zift crnim očima, dok mu jezik klizi u ustima. Onda će ugledati kapu, kaput, rukavice čvrsto obavijene oko puške, i biće isto kao kad je čale čušnuo čašu iz ruke Velikog Hansa, samo što će se flaša ovog puta otkotrljati na pod i prosuti. Keva će se zabrinuti što joj je kuhinja uprljana, ustaće, zamesiće keks drhtavom kašikom i staviće kafu.

Nestaće baš kao i Pedersenovi. Skloniće ih na neko mesto gde će ostati skriveni bar dok prođe zima. Ali ostaviće klinca u životu, jer smo nas dvojica razmenjeni, obreli smo se svako na svom novom terenu. Zašto onda stoji tamo toliko bleđ da vidim kroz njega? Pucaj. Hajde. Požuri. Pucaj.

Konj je kružio. Nije poznavao put. On nije znao da je konj kružio. Šakama je labavo držao uzde, pa je tako konj kružio. Sve je bilo crno-belo i sve isto. Nije bilo nikakvog puta kojim bi moglo da se krene. Nije bilo putanja. Konj je kružio. Nije poznavao put. Jedino je bilo snega do konjskih butina. Jedino je bilo hladnoće do gole kosti i snega koji ide u oči. Nije znao. Kako bi mogao da zna da je konj kružio? Kako je zaista mogao da jaše i tera konja potpeticama kad nije bilo nikakvog mesta na koje bi mogao da ode i sve je bilo crno-belo i sve isto? Naravno da je konj kružio, naravno da se vratio. Konji imaju osećaj. To su sve baljezgarije o konjima. A-a, nije, čale, a-a. Imaju. Hans je rekao. Imaju. Hans zna. On je u pravu. Sve vreme je bio u pravu za pšenicu. Rekao je da je rđa na njoj i bila je. Bio je u pravu za pacove, stvarno izjedaju potkovice, jednu sve, pa je konj tako kružio. To je bilo

odavno. Da, čale, ali Hans je bio u pravu iako je to bilo odavno, a kako bi ti inače mogao da znaš, uvek si pio... ne leti... ne, čale... ne ni u proleće niti jesen... ne, čale, već zimi, a sad je zima i ti si u krevetu gde ti je i mesto – ne govori mi, čuti. Flaša mi je donela proleće baš kao što je onaj tip tebi doneo toplotu. Zaveži. Zaveži. Užasno sam želeo mačku ili psa otkad sam bio mali. Znaš te Hansove slike, devojke s velikim smeđim bradavicama nalik na krajeve flaša... Zaveži. Zaveži. Neću tugovati. Ti sad nisi muškarac. Tvoja flaša je slomljena u snegu. Sanke su prešle preko nje, sećaš se? Neću tugovati. Uvek si nameravao da me ubiješ, ti, čale, o da, jesi. Uvek mi je bilo hladno u tvojoj kući, čale. Jorge – i meni je. Ne. Meni je. Ja sam bio taj zamotan u snegu. Čak bih i leti ponekad drhtao u hladu drveta. I čale – nisam te pipnuo, upamti – nema smisla proganjati me. On jeste. Možda je čak i navraćao. O ne pobogu molim te. Ukrug. Budi se. Vidi da je konj zastao. Sedi, njiše se i misli kako konj nastavlja, a onda vidi da to nije tako. Pokušava potpeticama, ali konj je definitivno stao. On silazi i vodi ga pravo u štalu, i eno je, štala, štala iz koje je uzeo konja. Onda u štali počinje bolje da vidi i nazire nešto čvrsto u dvorištu gde zna da se nalazi kuća i izvesno će oluja popustiti i on će ugledati proplamsaj nečeg gotovo narandžastog, proplamsaj vatre i nazreće mene pored svega toga glave ispružene na ruci i skoro usnulog. Da sam dobio psa, nazvao bih ga Šep.

Skočio sam i otrčao u kuhinju, samo sam stao da se vratim po pištolj, a onda otrčao do plakara za kofu koju sam ispustio uz užasan zveket. Slavina je štućala. Kutlača je zveckala u kofi ispod sudopere. Stoga sam otrčao do vatre i prodžarao je, pri čemu su se panjevi prevrnuli, a onda sam žaračem udarao panjeve, a varnice su letele u moju kosu.

Šćućurio sam se iza velike stolice u uglu podalje od vatre. Onda sam se setio da sam ostavio pištolj u kuhinji. Stopala su mu bila ranjava i bosa. Soba je bila ispunjena narandžastom svetlošću i zacrnjenim senkama koje su se pomerale. Vetar je divljao i kuća je škripala kao stepenice. Bio sam sâm sa svim onim što bi se moglo desiti. Zapitao sam se da li Pedersenovi imaju psa, da li Pedersenov klinac možda ima psa ili mačku i gde se nalaze ako ih ima, i kad bih znao kako se zovu, da li bi došli da sam ih pozvao. Pokušao sam da se setim imena kao da je to nešto što sam zaboravio. Znao sam da sam sav konfuzan i uplašen i lud i neprestano sam pokušavao da mislim o nečemu drugom, šta kog đavola, pobogu, ali nije upalilo. Sve što je moglo da se dogodi nalazilo se nasamo sa mnom i ja sam bio nasamo s tim.

Teretna kola su imala ogroman točak. Čale je imao papirnu vreću. Keva me je držala za ruku. Razdragani konj je mahao repom. Čale je imao papirnu vreću. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo. Keva me je držala za ruku. Teretna kola su imala ogroman točak. Razdragani konj je mahao repom. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo.

Čale je imao papirnu vreću. Teretna kola su imala ogroman točak. Keva me je držala za ruku. Čale je imao papirnu vreću. Razdragani konj je mahao repom. Teretna kola su imala ogroman točak. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo. Razdragani konj je mahao repom. Keva me je držala za ruku. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo. Teretna kola su imala ogroman točak. Čale je imao papirnu vreću. Keva me je držala za ruku. Razdragani konj je mahao repom. Čale je imao papirnu vreću. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo. Čale je imao papirnu vreću. Obojica smo pobjegli da se sakrijemo

Vetar je bio miran. Sneg je bio miran. Sunce je peklo po snegu. Kamin je bio hladan i sve cepanice od pepela. Ležao sam ukočeno na podu, privijenih nogu, rukama oko sebe. Vatra je ravnomerno postajala siva dok sam spavao i kad je prošla noć video sam kako prašina lebdi, presijava se i sleže. Zidovi, tepih, nameštaj, sve što sam video sa svog lakta izgledalo je bledo i umorno i stešnjeno i skućeno od hladnoće. Imao sam utisak da nikad ranije nisam video te stvari. Nikad nisam video protraćeno jutro, bolesni otegnuti izgled zimske zore ili kako se stvari nalaze u sobi gde su odložene i kako niko ne ulazi i kako se prašina lagano sleže.

Obuo sam čarape. Uopšte se nisam sećao kako sam došao od stolice, ali sigurno jesam. Uzeo sam šibice iz kuhinje i izuvijane komade papira iz kutije pored kamina i spustio ih, razgrnuvši pepeo. Onda sam na vrh stavio neka lagana drvca za potpalu. Mislim da su to bili delovi narandžaste gajbe. A onda cepanicu. Zapalio sam papir i on se razbuktao i drvca su se ljuštila i izvijala, crvenela se i crnela, padala, i najzad su drvca povukla vatru kad sam dunuo u njih. Šake mi se uopšte nisu ugrejale, iako sam ih držao blizu, pa sam trljao ruke i noge i cupkao, ali stopala su me i dalje bolela. Onda je vatra zagrmela. Još jedna cepanica. Shvatio sam da ne mogu da zviždim. Pomalo sam ugrejao leđa. Napolju снег. Strm. Bilo je dugačkih punih senki u šupljinama nanosa, ali istočni grebeni bili su svetli. Nakon što sam se malo ugrejao, šetao sam po kući u čarapama i pocepao ih na stepenicama. Pogledao sam ispod svih kreveta i u svim plakarima i iza većine nameštaja. Setio sam se da su cevi zaleđene. Uzeo sam kofu ispod sudopere i otvorio vrata zadnjeg trema gde se nalazio smet i kutlačom zahvatio снег u kofu. Sneg je sezao do snežkovih ramena. Pumpa je bila zagrađena. Nigde nije bilo putanja.

Uključio sam šporet i stavio снег u lonac. Uvek je potrebno mnogo снега da se dobije malo vode. Šporet je bio crn kao čađ. Vratio sam se kod kamina i stavio još cepanica. Počelo je da tutnji i vedrina je zavladała u sobi, ali uvek je bilo potrebno mnogo vatre. Uvukao sam se u čizme. Nekako sam predosećao da ću videti konja.

Ulazna vrata nisu bila zaključana. Verovatno nijedna nisu. Možda je ušao pravo unutra. Na to sam zaboravio. Ali sad sam znao da to nije trebalo da se desi. Nasmejao sam se da bih video kako će smeh zvučati. Ponovo. Dobro.

Put je nestao. Ograde, grmlje, stare mašine: šta god da je postojalo u bilo kom dvorištu nestalo je pod negom. Jedino sam video strmi снег i dugačke senke i masivni svetli greben koji samo što se ne sruši i maglovito sunce koje se rađa i baca narandžaste letvice kao da je snežna ograda otpala. On je ovuda bio prošao, ali sad ništa ne ukazuje na to; nikakva crna izbočina u koritu ili ruka i noga kako vire iz nanosa kao otpala grana ili konjska glava otkrivena kao stena; nigde Pedersenove ograde nisu ostale ogoljene da bi mogao da se šćućuri s konjem pored sebe; ništa čak ni među senkama koje su se smanjivale dok sam posmatrao nije ukazivalo na nešto opipljivo, što nije od снега, i što je nekad bilo živo.

Video sam prozor koji sam slomio. Vrata štale bila su odškrinuta, sa strmim nanosom снега. Kuća je bacala usku senku skroz do jednog kraja štale gde se spojila s visokim nanosom u kom je Hans bio kopao tunel. Sad još višim. Kasnije ću napraviti stazu do tamo. Možda ću još više produbiti tunel. Izdubiti čitav nanos kao šuplje drvo. Imao sam vremena. Takođe sam video hrastove, čiste od снега, a njihove grančice ukružene oko grana kao

bodlje. Staza kojom sam krenuo od štale do kuće bila je ispunjena i sunce je blistalo na njoj. Vetar se izvio i stvorio strmu kosinu snega naspram kuće gde sam stajao. Kad sam okrenuo glavu, sunce je sevnulo o cev čaletove puške. Sneg se strmo uzdizao oko njega. Jedino je vrh cevi bio čist da prihvati sunce i bleštao mi je pravo u oči kad sam okrenuo glavu kako treba. Nije moglo ništa da se uradi u vezi s tim do proleća. Još jedan sneško bi se istopio. Vratio sam se do pročelja kuće, dok je tamna tačka plesala na snegu preda mnom. Danas je nebo bilo lepo i veliko.

Prijalo mi je što nisam morao da otresam sneg sa čizama, vatra je prijatno govorila, a lonac se nežno oglašavao. Nije bilo potrebe za tugovanjem. Ja sam bio hrabar i sad sam slobodan. Sneg će me čuvati. Zakopaću čaleta i Pedersenove i Hansa, čak i kevu ako nađem za shodno. Isprva nisam želeo da dođem, ali sad nisam imao ništa protiv. Klinac i ja, mi smo uradili hrabre stvari vredne pamćenja. To što se taj tip tako tajanstveno probio kroz sneg i podario nam takav veličanstven obrt – pa, to me je podsetilo na to kako su mi govorili da se osećam u crkvi. Zima ih je konačno sve uzela i zaista sam se nadao da je klincu sad toplo kao i meni, da mu je skroz toplo, da gori, iznutra i spolja, od radosti.

*(S engleskog prevela **Nataša Srdić**)*